

GYÁRTÁS *Production*

DOKUMENTUMFILMEK

Documentaries

A korábbi évek gyakorlatával megegyezően a *Filmévkönyv* idén is az előző gyártási évben keletkezett, illetve a korábbi, de csupán 2008-ban nyilvánosan (moziban, fesztiválon) vetítésre került dokumentumfilmeket írja le. A 40. Jubileumi Magyar Filmszemle anyagán kívül figyelemmel kísértük a Cinefesten, a Dialéktus Fesztiválon és a Mediawave Fesztiválon, illetve egyéb rendezvényeken (pl. Sziget Fesztivál) vetített filmeket is. A kópían nem feltüntetett stábfunkciókat zárójelbe tettük.

Nagyon köszönjük Hermann Krisztina és Török Zsuzsa (Magyar Filmművészek Szövetsége) filmszerzésben, adatpontosításban nyújtott segítségét.

7 NAP CIGÁNYOKKAL

7 Days with Gypsies

r, rip, o: Koutaiba Al-Janabi, v: Charlie Sen, gyv: Heffner Hanna
Real Art Pictures, 2008, videó, szí, 44 perc

„Magyarországon terepszemléztem egy játékfilmhez, amikor rátaláltam erre a cigány közösségre Szeged mellett, és a tervezett film helyett végül róluk készült ez a dokumentumfilm. Mint egy fotómozaik, mintha dia-vetítés lenne, életképek a cigány család, a falu mindennapjaiból. Konfliktus nélkül, spontán, őszinte, az első benyomásokat tükrözi.” (Koutaiba Al-Janabi)

70 EZER NEGATÍV – ÁCS IRÉN FOTÓMŰVÉSZ

70 Thousand Negatives – Irén Ács, Photographer

r: Lugosi Lugo László, o: Dávid András, szé: Kiscsatári Marianna, szerk, rip: Marton Éva, v: Mógor Ágnes, z szerk: Kakó Gyula, gyv: Gulya Pál, p: Muhi András, sz: Ács Irén
Inforg Stúdió, 2008, videó, szí+ff, 29 perc

Ács Irén (1924) 1938-tól Szécsényben, 1940-1942 között Budapesten, Székely Aladár műtermében tanult fényképészetet, majd Hatschek és Farkas laboratóriumában dolgozott. A 2. világháborúban az egész családja elpusztult. 1945 után a Moképnél dolgozott. Fotóriporterri pályáját 1956-ban a Néphadseregnél kezdte. 1959-1989 között az Ország-Világ riportere volt. Képeinek 70 ezer negatívját a Magyar Nemzeti Múzeum-ban őrzik.

**A „KORÁN JÖTT POLGÁR” – PORTRÉFILM
KARÁCSONY BENŐRŐL**

*A “Man of Civilness Coming Too Soon” – Portrait Film
About Benő Karácsony*

r: Medgyesi Gabriella, szerk: Balog József, rip: Balog József, Gergely Valér, Purger Tibor, o: Sibalin György, Kőrösi András, v: Zimay András, gyv: Aranyosi Éva, p: Cselényi László, Durst György, z: Grencsó László, km: Székhelyi József, Balog József, Illés László, sz: Bächer Iván, Cs.Gyimesi Éva, Lőwy Dániel, Tibori Szabó Zoltán, Toót-Holló Tamás
Duna Televízió, Duna Műhely, 2008, videó, szí+ff, 62 perc

Karácsony Benő (1888-1944) író, jogász a Trianon utáni Romániában kettős kisebbségi helyzetüként, magyar zsidóként határozta meg identitását. 1920-tól több erdélyi lapnak dolgozott, 1922-ben ügyvédi irodát nyitott Kolozsváron. Az Erdélyi Helikon külső köréhez tartozott. Ironikus, polgári, befogadó értékrendet tükröző, népszerű regényeiben – így a *Napos oldal* (1936)-ban is – a nacionalizmus minden fajtáját elutasította. Észak-Erdély visszacsatolását követően irodáját bezárták, illegálisan folyósított jogdíjaiból élt. 1944-ben baloldali barátai tanácsára bevonult a gettóba, menekülni nem tudott, aztán már nem is akart. Auschwitzban pusztult el.

A BOLDOGSÁG SZÍNEI

The Colors of Happiness

Felelet az életnek

r: Szekeres Csaba, szerk: Gáspár Judit, o: Várkonyi Sándor, v: Sós Henrietta, h: Zalányi László, ifj. Perger István, gyv: Aranyosi Éva, sz: L. Ritók Nóra, Kalocsai Emília és mamája, a Beri család, az Igazgyöngy Alapítvány, a Gyermek Ház tanárai, diákjai
(Duna Televízió, 2008), videó, szí, mb, mf, 26 perc

A földrajz-rajz szakos tanár, L. Ritók Nóra kilenc éve hozta létre az Igazgyöngy Alapfokú Művészetoktatási Intézményt. A Berettyóújfaluban, valamint Mezősason működő iskolákban 580 gyereket tanítanak. Az iskola elsődleges célja az esélyegyenlőség megteremtése alapfokú művészeti oktatás, tehetséggondozás keretében. Tevékenységük elsősorban a hátrányos helyzetű és a roma tanulók fejlesztését célozza. A budapesti Gyermek Ház a két intézmény együttműködése jegyében karácsonyi vásárának bevételét az Igazgyöngynek ajándékozta.

A BUDDHIZMUS – VILÁGVALLÁSOK NYOMÁBAN

In Search of World Religions – Buddhism

r, f, o, p: Szabó Mihály, szé, szerk: Baktai Ádám, rip: Baktai Ádám, Bánki Viktória, v: Lenkey Richard, mt: Jósza László, an: Ferenczffy Kovács Sebő, n: Kicsiny Győző, sz: Baktai Ádám, Karma Chopel, Geshe Lhaktor, Láma Csöpel, Ruzsa Ferenc

Orczy Kultúrkert Egyesület, 2008, magyar, angol hang, hb, videó, szí, 52 perc

Sziddhárta (i. e. 563–483), aki addig gazdag, boldog herceggként élt, huszonkilenc évesen dőbrent rá, hogy a szenvedés minden lény osztályrésze. Hat önsanyargató remeteév után érte a megvilágosodás: a nirvana állapotában a szenvedések oka, a szenvedély legyőzhető. A film készítői fölkeresték Buddha életének helyszíneit, a thaiföldi és a nepáli buddhista szent helyeket, s az indiai Dharamsalában székelő tibeti miniállamot. A buddhizmus különböző irányzatainak, történetének ismertetését követően az alkotók megemlékeznek Kőrösi Csoma Sándorról (1784-1842), a tibetológia megalapítójáról is: elkalauzolnak az emlékére Tar községben létrehozott múzeumba és a meditációs központba. Megismerhetjük az 1991-ben alapított Tan Kapuja Buddhista Főiskola célkitűzéseit is.

A FIDESZES ZSIDÓ, A NEMZETI ÉRZÉS NÉLKÜLI ANYA ÉS A MEDIÁCIÓ

The Fidesz Jew, the Mother With No Sense of Nation and Mediation

r: Hajdú Eszter, fk: Gát Balázs, o: Németh Viktor Csaba, Faragó Péter, Szandtner Dániel, v: Féjja Balázs, h: Borszéki Attila, Ezer Zsolt, Bob Martini, Sípos Gábor, Szabó Zsolt, főgyv: Solymosi Norbert, gyv: Mester Sándor, z: Herman's Hermits, Mester Sándor, p: Vészi János, sz: Sebes Gábor, Strasser Katalin, Székely Gábor, Tóth Lajos, Tóth Zsófi, Magyar Zsuzsa

Fórum Film Alapítvány, 2008, videó, szí, 71 perc

Székely Gábor, a Szerencsejáték Rt. vezérigazgatója megszakította a kapcsolatot Sebes Gáborral, amikor a politikus – aki az SZDSZ egyik alapító tagja volt – átlépett a Fideszbe. Tóth Lajos a rendszerváltást követően a Fidesz táborában találta meg a számára megfelelő közösséget. Felesége a mindennapos csatározások miatt elköltözött, Zsófi lányuk az édesap-

jával maradt. A mediátor segítségével feltárul a politikai síkon zajló konfliktusok háttere, a felek betekintést nyernek egymás érvrendszerébe, érzelmeibe, s talán a békülésre is esély mutatkozik.

A GORDONKA HANGJA – PERÉNYI MIKLÓS

The Voice of the Violoncello – Miklós Perényi

r: Mérei Anna, szerk, rip: Bársony Ágnes, o: Reich László, Ágoston Gábor, Czigány Gergely, Szobrász András, Várkonyi Sándor, v: Bartos Bence, h. Belovári Tibor, Lakatos Gergely, z rend: Könyves Klaudia, sz: Perényi Miklós, Batta András, Eötvös Péter, Kocsis Zoltán, Takács-Nagy Gábor, Schiff András, Perényi Erzsébet, Perényi Eszter
Berenice, 2008, videó, szí+ff, 50 perc

Perényi Miklós (1948) csodagyerekként kezdte pályáját: hétévesen már a Zeneakadémia növendéke, s kilencévesen itt adta első szólókoncertjét. Enrico Mainardi mesterkurzusát követően 1960-tól a római Santa Cecilia Akadémián tanult. A budapesti Pablo Casals versenyen díjat nyert, Casals mesterkurzusaira járt, majd Ford Ösztöndíjjal Puerto Ricóban tanult a Mesternél. Tehetsége beérett, elmélyült, a hatvanas évek óta karrierje töretlen, a világ minden táján nagy sikerrel vendégszerepel. 1974 óta a Zeneakadémián is tanít.

A GYAKORNOK

The Intern

r, rip, f, o, v: S. Takács András, szé: Fekete Ibolya, Vitray Tamás, z: Paganini, Brahms, p: Bosnyák Miklós, sz: Christiane Amanpour, Michael Howard, Liliane Landor, Nordin Eszter, Orbán Viktor, Jeremy Paxman, Richard Quest, Nic Robertson, Stephen Sackur, Vitray Tamás
Színház- és Filmművészeti Egyetem, 2007-2008, videó, szí, 24 perc

Nyári gyakorlatán S. Takács András (1987) a CNN-nél és a BBC-nél a világ legismertebb hírszerkesztőivel, riportereivel dolgozik együtt. Arra a kérdésére: van-e esélye angol nyelvterületen nem anyanyelvüként, magyarországi szocializációval riporterként dolgozni, magyar televíziós, filmes ismerősei határozott nemmel válaszolnak. Az angol televíziósok először nem is értik a problémát, s egyöntetűen azon a véleményen vannak, ha nagyon szeretné, megoldja. Praktikus tanácsokat is kap: javítson a nyelvtudásán, bővítsé ismereteit, és főleg: legyen nagyon jó újságíró.

A HÁROM NŐVÉR*The Three Sisters*

r: Kőszegi Edit, szé: Szuhay Péter, o: Kőszegi Gyula, v: Nemes Oresztész, mt: Fogarasi Vilmos, Heves László, Dianóczki Dóra, Karaszek Zoltán, Laczkovich Péter, gyv: Solymosi Norbert, p: Surányi András, z: Fátyol Tivadar, sz: Faragó Gizi „Marka”, Faragó Mária „Mogyor”, Faragó Erzsébet „Máris”, Faragó Ibolya „Iboly”, Faragó Lajos „Nanás”

Anixfilm, Filmmágnes, é. n. (2008), videó, szí, 30 perc

Gizi volt nyolc testvére közül a legkisebb. Szigorúan fogták, moziba, bálba sem mehetett. Huszonöt évesen férjhez ment, a férje ivott, elváltak. Nagyon szegény volt, sokat spórolt, vett egy tanyát. Szüleik halála után ő fogadta be két nővérét, akik gondoskodásra szorultak. Testvérei gyerekeit is nevelte, sok a keresztgyereke. A dolgos asszony megbetegszik, lerokkan, testvéreivel a faluba költöztetik őket rokonaik, a tanya elárvul.

A KOLERA*The Cholera*Rejtélyek és ragályok *Mysteries and Plagues*

r: Kormos Ildikó, szé: dr. Herpay Mária, Horányi Ildikó, dr: Moldoványi Judit, o: Rák József, v, an, h: Buda János, gyv: Szentmiklósi Sára, p: Lakatos Iván, n: Harsányi Gábor, Pápay Erika, mt: Dobrányi Péter, Kasi Judit, Kis Róbert, Lovas Hajnalka, Mészáros Emese, Mihalik Ágnes, sz: ifj. Ágoston János, Komáromi Patrik, Németh Dóra, Török Bálint, Varjú Réka

Krónika Alkotóközösség és Filmalapítvány, 2008, videó, szí+ff, 16 perc

Az Indiában ősidők óta fertőző kolera a 19. században tört Európára. Csillapíthatatlan hányást, hasmenést, végül kiszáradást okozott, a betegek felét megölte. Patikaszerekkel, népi gyógymódokkal, vesztegzárral próbáltak védekezni ellene. Kitörését gyakorta pogromok, forradalmak, lázadások követték. John Snow brit orvos 1854-ben lezáratta a fertőző közkutakat Londonban, s ezzel sikerült megfékeznie a járványt. A csatornázás kiépítésének arányában lassanként visszaszorult. 1884-ben Robert Koch azonosította a kórokozóját, s lehetővé vált a betegség elleni védekezés. Napjainkban fennáll a veszélye annak, hogy a szaporodó természeti katasztrófák ismét nagyobb méretű kolerajárványokat eredményeznek.

A KOSSUTH TÉRI MÉSZÁRLÁS 1-2.

The Kossuth Square Massacre 1-2

r, o, p: Víg Sándor, sz: Deák Istvánné, Kéri Edit, Rác Sándor, Orbán Éva, Szlama Árpád

gy. n. (PC-Stúdió), é. n. (2008), videó, szí+ff, 52+52 perc

Az 1956. október 25-i Kossuth téri sortűz szemtanúi emlékeznek meg a „véres csütörtök” eseményeiről.

A LYUKAS ZÁSZLÓ

Torn from the Flag

r, f: Kovács Klaudia, Hules Endre, o: Honti Zoltán, Kovács László, gyv: Kovács László, dr. Andrew Senyei, Zsigmond Vilmos, mt: Tóth Kinga, z: Chris Horvath, p: Kovács Klaudia, George Adams, sz: Berecz János, Mihail Gorbacsov, Göncz Árpád, Habsburg Ottó, Horn Gyula, Henry Kissinger, Pozsgay Imre, Ronald Reagan, George Vassiliou

Homage to 1956, LLC, 2007, videó, szí+ff, magyar, angol, olasz, orosz hang, mf, 96 perc

„*A lyukas zászló* a kommunizmus nemzetközi hanyatlásáról és az 1956-os magyar forradalom viszonyáról szól. A film az 1945-től 1991-ig tartó időszakot mutatja be, és az akkori nagyhatalmak közötti rivalizálást. Az 1956-os magyar forradalmat, mint a kommunista rendszer későbbi hanyatlásának katalizátorát ábrázolja, mely egyben kiemelkedő forduló-pont volt a demokrácia felé vezető úton is.” (Kovács Klaudia)

A MOBIL

The Mobil Club

r, v: Vereb Vean András, dr: Tallér Edina, f, gyv, p: Csorvási László Ábel, Vereb Vean András, o: Fazekas „Pamach” Sándor, Czeglédi Tamás, h: Protovin István, an: Gusztus Zsombor, n: Závory Andrea, Rátóti Zoltán, dr. Bózsöny Ferenc, z: Huzella Péter, Jurij, KFT, Magánpraxis, sz: Csorvási László Ábel, Lengyel László, Maksa Zoltán, Nagy Bandó András, Orliczki Frigyes

Vean Produkció, 2008, videó, szí+ff, 47 perc

1990 után sorra tűntek el azok a klubok, helyek, amelyek a rendszerváltást helyi szinten előkészítették. A Mobil Leninváros (1991-től Tiszaújváros)

ismert ifjúsági klubjaként kultúrprogramok helyszínéül szolgált. A Sajó-Tisza-torkolatától délre az 1950-es években kiemelt állami beruházásként kialakított ipari város lakossága erősen heterogén volt: kétszáz településről költözött a városba az a húszezer ember, akiknek a hőerőmű, a vegyi kombinát, az olajfinomító adott munkát. A közösségi tereknek nagy szerepük volt a lakosság homogenizálásában. A Mobil 1978-ban nyílt meg a Tiszai Vegyi Kombinát KISZ szervezetének égisze alatt. A klub vezetőinek gyakran meg kellett küzdeniük a Mobil fennmaradásáért, mert zajossága, tagjainak extrémnek tartott viselkedése nemcsak a városlakókat, hanem a fenntartó KISZ-t és a városi pártbizottságot is irritálta. 1993-ban zárt be végleg. Egykori törzsközönsége számára a klub kulturális és közösségi hatása máig él.

A MŰVÉSZNEK NINCS KORA

The Artist Has No Age

r: Szádvári Lídia, o: Boldizsár András, v: Koncz Gabriella, z: Horváth Andrea, gyv: Solymosi Norbert, p: Vészi János, sz: Lossonczy Tamás, dr. Passuth Krisztina, dr. Pataki Gábor, Pál Éda
 Fórum Film, 2008, videó, szí, 37 perc

Lossonczy Tamás (1904) a Képzőművészeti Főiskola elvégzése után belsőépítészetet tanult az Iparművészeti Főiskolán, majd Molnár Farkas építészirodájában dolgozott. Szobrász feleségével, Lossonczy Ibolyával 1941-ben rendezték első műteremkiállításukat. A háború alatt házukat bombatalálat érte, műveik elpusztultak. 1945 után az Európai Iskola és más avantgard csoportok tagja lett. 1949-56 között, a szocialista realizmus egyeduralkodó idején felhagyott a festéssel. 1957-68 között szakrajtot tanított egy budapesti szakmunkásképző iskolában. 1971-ben mutatkozott be ismét, újrafelfedezése a nyolcvanas évek óta töretlen. Második felesége, Pál Éda 2003-ban Párizsi Kék Szalon néven életművének szentelt galériát nyitott Budapesten. A művész korát meghazudtolóan aktív: fest, rajzol, papírpasztikákat, kollázsokat készít.

A NŐK ORSZÁGA EGY FALU TÜKRÉBEN – BARNAG

The Land of Women in the Dimensions of a Village – Barnag

r: Kálmán János, fk, szerk, rip: Pápay Zsuzsa, dr: Hegyes Katalin, o: Herbert Dietmar, Kálmán János, v: Borbély Viktor, Dombrovsky

DOKUMENTUMFILMEK

Linda, Őze Gábor, Kulcsár Artúr, h: Lugosi Gergő, gyv: Zentai Edit, p: Móczán Péter, sz: Kulcsár Miklós, Albert Béláné, Koczor Kálmáné, Magasi Józsefné, Mátyás Károlyné

EPS Produkciós Iroda, 2008, videó, szí, 52 perc

A Balaton-felvidéki, svábok és magyarok lakta Barnagon a múlt század hatvanas éveiben ritkaságszámba ment a vegyes házasság. A falun napjainkban is érezhető az elkülönültség jelei, pedig mindössze százhusz lakosa maradt. A fiatalok elköltöztek, a hatvan fölöttiek korosztálya pedig szinte kizárólag nőkből áll. A falunapra visszatérnek a rokonok, az ismerősök, ismét élettel telik meg Barnag.

A PÁLYÁZAT

The Competition

készítették: Hollós János (r, o, p), Fehér Zsuzsa (szerk), Kazda Tünde, Ágoston Gábor (o), Deák Péter, Karle Gábor, Miklósvölgyi Csaba (o), Szilva István, Zalányi László, sz: Gordos Józsefné, Horváth Mihály, Juhász Márton, Komlódi Lászlóné, Kós Kálmán

Filmmunkás Produkció, 2008, videó, szí, 29 perc

Egy Parkinson-kórosok részére kiírt pályázat a kerete kilenc, a kórral élő beteg portréjának. Változatos tevékenységi köröket választottak: a varástól, hímzéstől, préselt virágból készített képektől az emlékirat-íráson keresztül az asztalosmunkáig, a biciklizésig terjed a skála.

A PORRÁ TÖRT BOGÁR

The Dusted Beetle

Zöld múzsák csókja 4. *Kiss of Green Muses (Part 4)*

r: Kormos Ildikó, szé: Rakonczay József, Kristóf Zoltán, Vásárhelyi Tamás, o: Rák József, Bucsek Tibor, Kiss Róbert, v, trükk, h: Buda János, gyv: Kecse Ibolya, p: Buglya Sándor, n: Kútvölgyi Erzsébet, Szabó Sípós Barnabás

Dunatáj Alapítvány, é. n. (2008), videó, szí, 13 perc

A nünüke porrá tört testét évszázadokig csodaszernek tartották, afrodisziákumnak használták. A hatóanyag, a kantaridin húgyúti panaszokat gyógyíthat, de erősen mérgező. A nünüke lárvái a mézgyűjtő rovarokra kapaszkodva jutnak be a kaptárba. Két év, három lárva-alak után a föld alatt bebábozódnak, tavasszal bújik elő a bogár.

A REMÉNY ÚTJAI – PORTRÉVÁZLATOK VÍGH TAMÁS SZOBRA SZMŰVÉSZRŐL, 2. RÉSZ

The Roads of Hope 2 – Portrait Sketches about the Sculptor Tamás Vigh

r, f, o, v: Dénes Gábor, mt: Balogh Balázs, Csurik Magdolna, Dénes Zoltán, Mona Péter, Kiss György, Szepesi Gábor, gyv: Kecse Nagy Ibolya, z: Vukán György, sz: Vigh Tamás, Kótay László, Reich Gyula
Dega Film Stúdió, 2003-2008, videó, szí, 52 perc

A remény útjai kiszámíthatatlanok: Vigh Tamás (1926) szobrászművész műve tervezése idején, 1967-ben kétszer is „elbukta” a Vásárhelyi Pál-emlékművet. 2005-ben két vízépítő mérnök, Kótay László és Reich Gyula fölfigyelt Vigh szobortervére. Közbenjárásukra a Tiszántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság megbízást adott a művésznek az emlékmű elkészítésére. A film a szoborcsoport 2007-es fölállításához szükséges 1700 napot örökíti meg.

A TATÁROK MAGYARORSZÁGON – A MONGOLOK TITKOS TÖRTÉNETE

The Tartar Invasion of Hungary

r, f, o, p: Lakatos Iván, szé: Kovács Eszter, Kovács S. Tibor, Ritoók Ágnes, mt: Buda János (v, h), Moldoványi Judit (dr), Tóth Irén, Üveges Béla, km: Bede Fazekas Szabolcs, Csankó Zoltán, Kútvölgyi Erzsébet, Kálid Artúr, Lukács Sándor, Mihályi Győző, Szersén Gyula, Végvári Tamás

Krónika Alkotóközösség és Filmalapítvány, 2008, videó, szí, 46 perc

A 13. századi Európára a tatárok betörése jelentette a legnagyobb csapást. A film egykorú források alapján eleveníti föl az első (1241-42) és a második (1285) tatárjárás idejének bonyolult, zavaros viszonyait. A „második államalapító”, IV. Béla (1235-1270) családi élete a kor szokásának megfelelően a politikai élet függvényében alakult: leányát, Margitot (1242-1271) fogadalomból apácának adta. Hatalmi viszály miatt harcba keveredett saját fiával, V. Istvánnal (1239-1272) is. A fiatalon elhunyt Istvánnak az – éppen szövetséges – kunok hercegnőjével kötött házasságából született fiát, IV. (Kun) Lászlót (1272-1290) pedig éppen a kunok mészárolták le.

A TEMERINI FIÚK – HATVANEGY ÉV JOGERŐSEN 1-3.

The Boys from Temerin – Sixty One Years Without Appeal 1-3

készítette: M. Szabó Imre, sz: Csorba Béla, dr. Gyüre István, Horváth Tibor, Horváth Tiborné, Rácz Szabó László

gy. n., é. n. (2008), videó, szí, 57+52+19 perc

Öt szerbiai magyar fiú 2004. júniusában Temerinben megvert egy szerb férfit. A vád gyilkossági kísérlet volt, a tettesek a gyorsított eljárás során rendkívül súlyos, összesen 61 év börtönbüntetést kaptak. A vajdasági magyar politikai elit nem állt ki a fiúk mellett, mert nem akartak kockáztatni; a nemzetközi közvélemény addigra végre elhitte – kétszázötven súlyos atrocitást, köztük gyilkosságot követően –, hogy Szerbiában bántalmazzák a magyarokat. A strasbourgi Emberi Jogok Bírósága törvénytelennek ítélte a bíróság eljárását. A film rendezője kegyelmi kérvénnyel fordult Borisz Tadic szerb elnökhöz.

A ZSÖGÖDI GAZDA – NAGY IMRE

The Farmer from Zsögöd – Imre Nagy

r, f: Dékány István, o: Bucsek Tibor, v: Kollányi Judit, h: Balogh Balázs, z szerk: Szigeti Ágnes. mt: Heves László, Kapcsos Vince, Szilárd Katalin, gyv, p: Szederkényi Miklós

Dunatáj Alapítvány 2007-2008, videó, szí+ff, 51 perc

A csíkszögödi Nagy Imre (1893–1976) festőművész a világháború után a budapesti Képzőművészeti Akadémián Aba-Novák és Szőnyi évfolyamtársa volt. 1924-ben hazament szülőfalujába, gazdálkodni kezdett. 1949-ben kulákká nyilvánították, képei árából vásárolt földjét elvették, a székely nép és a vidék festője kénytelenségből városba, Kolozsvárra költözött. Grafikát tanított, elbocsátása után pedig évekig munkásként dolgozott cukorgyárban, erőműben. Szülőföldje iránti elkötelezettsége képeiben és gondolkodásában egyaránt tettenérhető. Saját képeit is közkinccsnek tekintette, életművét szülővárosára, Csíkszeredára hagyta. A film a művész naplójegyzetei, levelei alapján készült.

ADRENALIN ÉS FÉKTELENSÉG – BAJNOKOK TÖRTÉNETE

Adrenaline and Turbulence – A Champion's Story

r: Kollmann András, o: Kollmann András, Fodor Sarolta, Magyar Zsolt, Mathias Roten, Kézi Gábor, Takáts Pál, Szabó Péter, Karáth Zita, Gothár Márton, Koszteczy László, v: Gothár Márton, h: Tihanyi Zoltán, Bihari András, an: Bárány Dóra, Czeglédi Attila, Pálfi Szabolcs, gyv: Kovács Éva, p: Fodor Sarolta, Sipos Kornél, Kende Zsófia, Bill Chamberlain, sz: Kézi Gábor, Takáts Pál, Mathias Roten, Felix Rodriguez, Raul Rodriguez

Stoneman Pictures, Laurin Productions, Parallel Pictures, 2008, videó, szí, angol hang, 50 perc

Magyarország túlságosan sík a siklóernyőzéshez, kevés lehetőség nyílik a gyakorlásra. Takáts Pál és Kézi Gábor kezdetben a Hármashatárhegyen gyakoroltak, majd spórolt pénzükből Spanyolországba, Franciaországba, Norvégiába jártak gyakorolni, versenyezni. A két fiúnak a nehézségek, a veszélyek, Kézi Gábor sérülése ellenére sikerült a veszélyes sportág akrobatikus ágában bekerülnie a világ legjobbjai közé. Szponzorok is lett, 2007 telét Dél-Amerikában töltötték, kedvükre repültek. Az augusztusi genovai fesztiválon félmillió ember látta a repülésüket.

AFRIKA KÖZEL VAN – LILLA NAPLÓJÁBÓL

Africa Isn't Far Away – From Lilla's Diary

r, f: Oláh Gábor, o: Csukás Sándor, Schumicky Lilla, v: Kollányi Judit, h: Kapcsos Vince, Perger István, p, gyv: Szederkényi Miklós, mt: Benyó Éva, Heves László, z: Ágens, sz: Schumicky Lilla, Abiyó Vicky, Schumickyné dr. Práda Judit, Schumicky Péter, Schumicky Júlia, Schumicky Balázs

Dunatáj Alapítvány, 2008, videó, magyar, angol hang, hb, szí, 44 perc

A filozófus-antropológus végzettségű, huszonöt éves Schumicky Lilla az észak-ugandai Gulu menekülttáborában önkéntes. A térség lakói elmondhatatlanul sokat szenvednek az 1986-ban kitört beháborútól. A segítség-szervezetek is csupán 2003 óta vannak jelen a háborús övezetben, ahol ma is mintegy 1,8 millió ember él menekülttáborban. A fiatal lány és társai az AHU (African Hungarian Union) égisze alatt elrabolt, megerőszakolt és megkínzott gyermekanyák rehabilitációját végzik. Guluban több, mint ezer segítség-szervezet van bejegyezve, hatalmas a kor-

rupció, a rivalizálás, a munkát nem koordinálják, a segélyeknek csupán töredéke jut el a rászorultakhoz. A lányt családja támogatja, részt vesznek a gyerekek örökbefogadási programjában is.

ÁLMOK SZENVEDÉLYE – MOLNÁR-C. PÁL FESTŐMŰVÉSZ

Passion of Dreams – Pál Molnár-C., Painter

r, o: Czétényi Csilla, Nagy-Bozsoky József, f, z szerk: Molnár Csaba, dr: Horváth Edina, Molnár Csaba, szé: Bizzer István, v: Nagy-Bozsoky József, h: Fartaczuk Zsolt, gyv: Urbánné E. Hajnalka, p: Czétényi Csilla, sz: Dzsida Júlia, ifj. Nagy-Bozsoky József, Borbás Márton, Ürmös Péter, Pál Johanna

Ars Septima, Képiró '87, 2008, videó, szí+ff, 54 perc

Molnár-C. Pál (1894-1981) festőművész mestere Szinyei Merse Pál volt. 1918 őszén svájci kiállításával szép sikert aratott. Egyéves párizsi tartózkodása után 1923-ban a Belvedere-ben gyűjteményes kiállítása nyílt, majd illusztrációkat, fametszeteket készített. 1928-ban hároméves római ösztöndíjat nyert. 1931-es Ernst Múzeum-beli gyűjteményes kiállítása anyagi előrelépést is jelentett, s elnyerte a Szinyei Társaság nagydíját is. 1937-ben a párizsi világkiállításon pannóit nagydíjjal jutalmazták. 1945 után szinte minden csoportos és nemzeti kiállításon részt vett, túlnyomórészt egyházi témájú alkotásokat készített. Pályája során a legkülönbözőbb festészeti irányok hatottak rá, melyeket szürrealizmusra hajló, klasszikusan esztétikus, figuratív alkotásmódja révén olvasztott szerves egységbe.

ANDRIS

Little Andrew

r: Erdélyi János, o: Kovács Gábor, v: Koncz Gabriella p: Szohár Ferenc, sz: Szabó Andris, Szabó Róbert, Szabó Róbertné, Benkő László, Csepregi Éva

Cinemart, é. n. (2008), videó, szí, 67 perc

Az ötödikes, szépen éneklő, vak Szabó Andrisra két éve a csornai Ki mit tud?-on figyeltek föl. Országos ismertségű, két CD-je aranylemez lett. Benkő László és a Fényszórá Alapítvány azt vállalta, nagykorúságáig kíséri a tehetséges gyereket, hogy a médiafigyelem esetleges lanyhulása ne törje össze. Falujukban az anyagi sikerek miatt irigylik a családot. Andris büszke, hogy anyagilag segítheti áldozatkész szüleit.

ANOTHER PLANET – MÁSIK BOLYGÓ

Another Planet

r, gyv, p: Moldoványi Ferenc, o: Máthé Tibor, f: Moldoványi Ferenc, szé: Domokos János, v: Kornis Anna, h: Várhegyi Rudolf, hangtrükk: Agg Timea, Káplár Gábor, Madácsi Imre, mt: Sonia Szekerák Pazmino, Vantha, Papp Ferenc, Decsi István, Khin András, Ágnes Masters, Regenye Zoltán, Sipos Gábor, z: Szemző Tibor, Gordiusi Comó Kreatív Zenei Laboratóriuma

Engram Film Productions, 2008, bakongo, khmer, spanyol, tarahumara hang, mf, videó, szí, 96 perc

A cigarettárus kislányt nagyon megveri az anyja, ha nem visz haza elég pénzt. Az anyja estig alszik, a kislány mos, főz a bátyjaira, akik iskolába járnak. A piaci alkalmi munkás fiút elűzték otthonából, azt mondták, ő az ördög. A téglagyárban dolgozó gyerekek gondosan letakargatják a téglát, miközben ők maguk bőrig áznak. Merveille nyolcéves kora óta prostituált, személyi igazolványa egy koton, a rendőrök rutinszerűen megerőszakolják. A cipőpuccoló kisfiú nem tekeri ki a vele együtt a téren bóklászó galamb nyakát. A szemétdombon turkáló kislány tudja, hogy muszáj segítenie a családjának, de halálosan retteg a szellemektől és anyja haragjától. A gyerekkatonák két dolgot tartanak rossznak: az ölést és a nők megerőszakolását. Ecuadori, kambodzsai, kongói gyerekek már-már a kívülálló szenvtelenségével mesélnek életükről, félelmeikről, amelyek többnyire álmaikban jelennek meg.

APACSAVAR

Paternity Leave

r: Gellér-Varga Zsuzsanna, o: Gellér-Varga Zsuzsanna, Trencsényi Klára, v: Takács Gábor, p, z: Wizner Balázs, sz: Csendom Bernadett, Molnár Csaba, Molnár-Csendom Ákos, Molnár Géza, Molnár Gézáné
Metaforum, Zsurló Film, 2008, videó, szí, 20 perc

Csaba pedagógus, a felesége, Berni személyi asszisztensként többet keres. A nagyszülők megdöbbenésére úgy döntenek, fiukkal, Ákossal egy ideig Csaba lesz gyesen. A „kispapa” kezdetben lelkes, büszke arra, hogy „férfi létere” el tudja látni Ákost. Egy év elteltével úgy érzi – annak dacára, hogy nőtt az empátiája, s másképp tekint az anyákra –, a második gyerekükkel nem szeretne gyesre menni.

APARH@NT.HU

Aparh@nt.hu

r: Vas-Zoltán Iván, szerk: Bóka B. László, o: Czigány Gergely, Romet Róbert, v: Király Attila, h: Wahl Frigyes, Kájel Árpád, an: Bilku Krisztián, z: Alma együttes, Buda Gábor, Maroevich Zsolt, Szabó Tibor, gyv: Regős Róbert, p: Vas-Zoltán Iván, Bóka B. László, sz: Szűcs György, Sármany György, Wáger László, Petrovics Károly, Zeiger József Sacos és Teátrum Bt, 2007, videó, szí, 67 perc

A Tolna megyei Aparhant község Magyarország egyetlen települése, ahol az internet lefedettség csaknem 50%-os (az országos adat 32%). A polgármester, Szűcs György „pénzügyi diktatúrával” irányítja a falut: minden lehetőséget kihasznál, ami a pályázati rendszerből kihozható. 2007-ben Szűcs György a Magyar Köztársaság Ezüst Érdemkeresztje kitüntetésben részesült.

ARC-EN-CIEL – SZIVÁRVÁNY SZÍNHÁZ

Rainbow Theatre

r, szerk: Szakály István, o: Kiss Sándor, v: Kox Project, h: Sándor Csaba, z szerk: Herczeg László, n: Végvári Tamás, km: Balázs Ágnes, Vallai Péter, gyv: Vas Imre, sz: Tóth Gábor Sándor, Papp Eszter, Konok Tamás, Pascal Gilbert, Virginie Gilbert Fanny-Film, 2006-2007, videó, szí+ff, magyar, francia hang, hb, 55 perc

Az első avantgard bábszínházat, a párizsi Arc-en-Ciel, Szivárvány Színházat Blattner Géza (1893-1967) hívta életre. Az együttes mindjárt bemutatkozásakor, az 1929-es párizsi nemzetközi bábkongresszuson nagy sikert aratott. A színház Blattner képzőművész, író barátainak köszönhetően sokszínű produkciókat hozott létre, a dokumentációt egy időben André Kertész fotózta. Legemlékezetesebb bemutatójuk – Németh Antal kezdeményezésére – *Az ember tragédiája* volt, amely az 1937-es párizsi viláagiállítás aranyérmét kapta.

AUSCHWITZ SZELLEME A XXI. SZÁZADBAN

The Shadow of Auschwitz in the 21st Century

r, f: Vértesi Nagy Péter, o: Mihók Péter, v: Rubi Gergely, p: Adamecz Zsófia Anna, km: Adamecz Zsófia Anna, Király Andrea Nikolett, Kozma Sándor, Mihók Róbert, Molnár Anita, Spenik Ivanna, Spenik Vladimir, ifj. Vértesi Nagy Péter, sz: Bodrog László, dr. A. G. Ehrenfeld, Kis László, dr. Morvai Krisztina, dr. Zsíros Zsolt
gy. n., é. n. (2009), videó, szí, 40 perc

A holokauszt előtt tizenkétezer zsidó élt Debrecenben, a 2. világháború idején valamennyiüket elhurcolták. Nagyon kevesen tértek vissza, ők azt remélték, a népiirtás után hagyják békében élni őket. A film a napjainkban tapasztalható jobboldali előretörés, az erősödő antiszemitizmus okait kutatja. A holokauszt rettenetére dokumentumok bemutatásával, és egy család elhurcolásának játékfilmes megjelenítésével emlékeztet.

AZ ÉN SZENT KORONÁM

My Holy Crown

készítette: Víg Sándor, sz: vitéz Vitéz József
PC-Stúdió, é. n. (2008), videó, szí 54 perc

Vitéz József 1941-ben lett koronaőr. A nyilas hatalomátvétel után bajtársaival kalandos körülmények között mentették a koronát, végül az ausztriai Mattsee-ben elásták. Vitéz rövid amerikai hadifogsága után hazatért, a munkahelykeresés során nem számított jó ajánlólevélnek sem koronaőri múltja, sem nyugati hadifogsága. Sok hányódás után a vasúthoz került, ahonnan 58 évesen leszázalékolták. Amikor 1978-ban az USA visszaszolgáltatta a koronát, az egykori koronaőröket meg sem hívták az eseményre. A koronaőrséget a rendszerváltozás óta sem oszlatták föl, működésük jogfolytonos, annak dacára, hogy a koronát honvédek őrzik. Vitéz József 1991-ben szponzorok segítségével megvarratta egykori egyenruhájuk másolatát, s jeles egyházi ünnepeken társaival kivonulnak.

AZ ÉPÍTÉSZ RIMANÓCZYAK NAGYVÁRADON

The Rimanóczy: Architects of Nagyvárád

r: Tényi István, f: Szathmáry Ilona, Tényi István, szé: Szederkényi Miklós, rip: Szathmáry Ilona, o: Marossy Géza, Bucsek Tibor, Mohi Sándor, v: Ricsóy Béla, z szerk: Szathmáry Ilona, z: Szabó Gyula Győző, gyv: Szalay Béla, p: Kisfaludy András, n: Banner Géza, sz: dr. Jósa Piroska, Bíró Rozália, Mátyás Attila, Meleg Vilmos, Péter I. Zoltán
Dokufilm, é. n. (2008), videó, szí+ff, 52 perc

Id. Rimanóczy Kálmán (1840-1908) korán árván maradt, kitanulta a kőművesmesterséget, majd feltehetően építőmesteri vizsgát tett. 1867-ben telepedett le Nagyváradon. Munkáját fia, ifj. Rimanóczy Kálmán (1870-1912) segítette és folytatta, aki építőmesteri diplomát szerzett Budapesten. Mindketten túlnyomórészt Nagyváradon dolgoztak, munkásságuk eredményezte a 19. század fordulóján Nagyvárad világvárosi, elegáns arculatát. A film kettejük fontosabb nagyváradi épületeinek történetét dolgozza föl.

AZ ORMÁNSÁG SENKIÉ SE...

The Ormánság Belongs to No One

r, p: Kisfaludy András, dr: Fakan Balázs, o: Balog Gábor, v: Czeilik Mária, h: Hollósi László, Blaskó György, z: Lajkó Félix, Muzsikás Együttes, Sonoton, gyv: Fabók István, sz: Kisfaludy András, Bóka András, Biedermann Dénes, Mali Zoltán, Szatyor Győző
Munkart, é.n. (2008), videó, szí, 78 perc

Az Ormánság a két világháború között a társadalmi elkötelezettségű írók (Fülep Lajos, Illyés Gyula) figyelmének homlokterében állt: az „egykézés” következtében a tájegységben drámaian csökkent a lakosság. Kisfaludy filmszociográfiája nem kevésbé elkeserítő képet mutat. A környék szociálisan érzékeny földesurát, Biedermann Imrét a Gestapo fogságából még ki tudták szabadítani, de az internálás idején, 1953-ban tisztázatlan körülmények között meghalt. A hidegháború időszakában az Ormánság elsősorban határsávnak számított, infrastrukturálisan nem fejlesztették. Az erőszakos tévesztés utáni konszolidáció idején, majd a nyolcvanas évek végéig gyarapodtak a falvak, a háztáji gazdálkodás egyéni lehetőségeket is adott. A rendszerváltás után a téveszkek felbomlottak, a

gyárak megszűntek, a kisiskolákat, postákat bezárták, munkalehetőség alig akad. A helyi polgármesterek, vállalkozók próbálkozásainak csupán elenyésző részét koronázza siker.

AZ UNOKÁK

Grandchildren

r: Pataki Éva, rip: Pál Gábor, szé: Vajda Júlia, o: Papp Ferenc, v: Juhász Kata, h: Sipos István, gyv: Pákozdy Margit, p: Vészi János, sz: Baliga Judit, Fehérvári András, Forgó Melinda, Friedmann Alexander, Schöberl Márton

Fórum Film Alapítvány, é. n. (2008), videó, szí, 54 perc

A huszonévesek demokráciában nőttek föl, többségük természetesnek tartja a szélsőséges nézetek létezését. Szüleik, nagyszüleik generációja nehezen vagy egyáltalán nem dolgozta föl a 20. század traumáit: Trianont, a holokausztot, 1956-ot, a kitelepítéseket, a padláslesöprést. Unokáiknak lehetőségük van arra, hogy a magyar mellett egyéb identitásukat is megélik. A film a zsidó identitás erősítését szolgáló Limmud Keset Mozgalom, illetve az előítéletesség felszámolásáért dolgozó Haver Alapítvány munkájába is bevezet.

AZ UTOLSÓ KOLOMEJKA – FILM A TÉCSŐI BANDÁRÓL

The Last Kolomejka – Film About the Tecső Band

r: Sívó Júlia, Surányi z. András, o: Surányi z. András, v: Sívó Júlia, h: Kapcsos Vince, mt: Benyó Éva, Heves László, Maloványi Vera, Szilárd Katalin, gyv, p: Szederkényi Miklós, sz: a Técsői Banda (Csernavec Jóska, Csernavec Gyuri, Popovics Iván, Hudák Vaszil, Csernavec Misu), Keszthelyi Imre, Sue Foy, Bob Cohen

Dunatáj Alapítvány 2008, magyar, ukrán, ruszin hang, mf, 76 perc

A Técsői Bandát cigányzenész dinasztiaiak leszármazottai alkotják, akik szűkebb páttriájuk, a Felső-Tiszavidék változatos hangzásvilágában nőttek föl. Repertoárjuk sokszínű, mert az általuk játszott hagyományos máramarosi ruszin (rutén) zene az évszázadok óta együtt élő népek (román, cigány, zsidó, orosz, szlovák, magyar) zenei világának ötvözete. Archaikus dallamvilágukban a kiveszőfélben lévő népzene él tovább.

BAKTAKÉKI BALLADA

Baktakék Ballad

Roma Fórum

Bamako: Daróczi Joka János (szerk, rip), Dömötör Péter (o), Feriáncz Andrea (v), Orsós Endre, Orsós Endréné, Lőrincz Attila, Szabó András, Tóth Zoltán

Baktakéki ballada: Pádár Márta (szerk, rip), Kele Andor (o), Szakács Tibor Attila (v), Török Katalin (v), Paulovits Kornél (mt), Nagy Evelin, (gyv), km: Szegedi Dezső, Bereti Hagyományörző Együttes, sz: Matisz Miklós, Matisz Miklósné

MTV Kisebbségi Műsorok Szerkesztősége, 2008, videó, szí, 26 perc

Két nem mindennapi roma ember portréja. Orsós Endre GPS, CB-rádió, védőoltás és térkép nélkül indult el a 2007-es Budapest-Bamako ralin egy 90 ezer forintért vásárolt Lada Nivával. A táv Bamakóig (Mali) 7500-8000 km, attól függően, ki mennyire téved el. A ralin bárki, bármivel indulhat. A bereti Matisz Miklós egy holland alapítvány segítségével számítógéphez jutott. *Kirojtolódott varázsszöveg* (2006) címmel jelentette meg élete történeteit: hogyan vitte az édesanyja iskolába, fiatalkori vonatbalesetét, melynek során elvesztette a fél lábát, szerelme, leendő felesége elszöktetését, öt gyerekük egyikének, 18 éves lányuknak az elvesztését.

BALOGH RUDOLF

Rudolf Balogh

r, f, o: Vékás Péter, szé: Kincses Károly, Láposi Balázs, Vékás Magdolna, v: Zajti Gábor, h: Solymosi Ákos, j: Harák Judit, z szerk: Szigeti Ágnes, gyv: Thuróczy Csilla, p: Udvardy Anna, n: Kútvölgyi Erzsébet, Lukács Sándor, sz: Gencsi Zoltán, Jártó Félix, Péterffy Máttyás
Meteor-Film, é. n. (2008), videó, szí+ff, 19 perc

Balogh Rudolf (1879-1944) a magyar művészi fotózás és a fotóriporter szakma legelső művelője volt. Zsánerképei, aktualitásokat megörökítő fotói 1903 óta jelentek meg a Vasárnapi Újság oldalain. Ő alapította a Művészfényképészek Klubját, 1914-ben pedig *Fotóművészet* címmel szakfolyóiratot indított. 1925-től *Az Est-lapok*, később annak képes melléklete vezető riportere lett. A milánói, párizsi kiállítások nagydíjai jelzik nemzetközi elismertségét. Az 1. világháborúról három évig tudósított,

valamennyi frontot megörökítette. Az 1920-as évek elejétől az országot járta, és fotózta a magyar nép életét. Ő alakította ki a nemzetközi szinten is híressé vált „magyar fotóstílust”. A harmincas évektől vezette a Magyar Film Iroda laboratóriumát. Képeit a National Geographic is közölte. 1992-ben rangos állami díjat neveztek el róla.

BÁRISÉJ (NAGYLÁNY) – NŐSZEREPEK

Báriséj (Grown Girl) – Women's Roles

r, f: Bódis Kriszta, o: Gózon Francisco, Vizekety Márton, Takács Mária, v: Gyimesi László, h: Várhegyi Rudolf, gyv: Vigh István, p: Hollósi G. Zsuzsanna, z: Palya Bea, Ex Fekete Csillagok, Grof
Filmplus, 2008, videó, szí, magyar, romani hang, mf, 40 perc

Nagylánnyá válni fordulópontot jelent a roma lányok életében. A békési oláh cigányoknál a férfi mindent megtehet, szabadon mozoghat. A lány legfőbb értéke érintetlensége, csak úgy jár neki fényes lakodalom. A nőnek otthon a helye, s mindenben alá kell vetnie magát férjének, úgy kívánja a család érdeke, a hagyomány. A tradíciók lassan változnak: a mai lányok már ritkán vesznek fel kendőt, s valamivel könnyedebben kezelik a szabályokat is.

BÉKÉS BÉKÉTLENEK

Peaceful, Yet Malcontent

r, rip: Incze Zsuzsa, o: Pap Ferenc, v: Nagy Balázs, Polgári Olga, Szombathy Dániel, p: Incze Zsuzsa, Holly Sándor, Somlai Sándor, z: René Aubry, Gregor F. Narholz, sz: Fodor László, Polyák Antalné Muszbek Eleonóra, Somlai Sándorné Képes Irén, Tariné Kövér Borbála
Flash Line Hungary, 2008, videó, magyar, orosz, ukrán hang, mf, hb, szí+ff, 97 perc

1945. januárjától a szovjet csapatok emberek száz ezreit – köztük hozzátartólagosan háromszázezer magyar állampolgárt – hurcoltak el munkatáborokba jóvátétel címén. A békeszerződések megkötése előtt elkövetett törvénytörő deportálások a szövetségesek hallgatólagos beleegyezésével történtek, áldozatai túlnyomórészt németek voltak. A film rakamazi deportáltak útját járja újra a donyecki szénbányáig. A 2000-es évek óta Ukrajna állami program keretében segíti az áldozatok felkutatását.

BICSKE BARÁTOK KINCSE, BICSKE

Treasure of the Friends of Bicske: Bicske

r, o: Szabados Tamás, f: Rozsnyai Margit, v: Tubay László, km: Sinkó László, sz: Mohainé Fejes Ágnes, Szántó János, dr. Tóth Ágnes, Tóth Tamás, dr. Végh Róbert

Képcsendje Bt, 2007, videó, szí, 40 perc

A Fejér megyei Bicskén a rendszerváltozás után sorra alakultak a civil szervezetek. A Bicske Barátok Egyesületének kezdeményezésére létrejött, a város önkormányzata által támogatott film megmutatja a Batthyány-család szellemi örökségére büszke polgárok városát, mai közös tereit: a könyvtárat, a zeneiskolát, a kastélyt. Elkalauzol rendezvényeikre: foghajtó versenyre, gyereknapra, főzőversenyre.

BOTCSINÁLTA TÁLTOS – A PIERMONTI MAGYAR

Self-Made Shaman – The Hungarian of Piermont

r, f, dr, o, gyv: Tóth Tihamér, szé: dr. Hoppál Mihály, szerk, rip: Margittai Adrien, v, an: Ternák Ferenc, h: Galambos György, p: Robert Halsch, Romhányi Ádám, Szendrő Iván, z: Bartók Béla, Adam Wahoman, sz: Szendrő Iván, Danitsa Avdzhieva, Robert Halsch

Mythman Productions, 2008, videó, szí, 55 perc

Szendrő Iván (1946) színész a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Nagygécén hallott először a „vérbíró mítosz”-ról, amelynek hatására odaköltözött, s gyűjteni kezdett. Az anyagból monodrámát írt (*A vérbíró*), amelynek előadásai az országot járta. A háttér-kutatásokról Párizsban és New Yorkban is előadásokat tartott középkori francia, illetve angol nyelven. Jelenleg egy amerikai kis faluban, Piermontban él. Sámánisztikus, misztikus szertartás-előadásairól így gondolkodik: „Minddannyiunknak van egy hídja, nekem ez a híd azt jelenti, hogy sámánná-táltossá váltam, ezáltal tovább tudom adni a mítosz erejét az embereknek.”

BÚCSÚ – AZ ERDÉLYI MAGYAR ZSIDÓ KULTÚRA NYOMÁBAN

Farewell – Following Jewish Culture in Transylvania

r, f, rip: Páskándiné Sebők Anna, szerk: Csaba Klári, szé: dr. Stefano Bottoni, Páskándiné Sebők Anna, o: Kardos Sándor, v: Fodor Lili, h: Ba-

logh Balázs, n: Gera Zoltán, Reviczky Gábor, Páskándiné Sebők Anna, z szerk: Szigeti Ágnes, p: Sarudi Gábor, sz: Max Sándor, Fodor Bertalan, Tabák László, Müller Benjamin, Anatol Constantin

Quality Pictures, 2007-2008, videó, ff+szí, magyar, román hang, mf, 93 perc

A film az Árpád-házi királyok idejétől követi az Erdélyben élő zsidók történetét. Interjúalanyai révén személyessé válik a 2. világháború, a zsidóüldözés ideje, amelynek során 800 ezer emberből 400 ezren maradtak életben. A kommunista rezsim alatt is üldözésnek voltak kitéve: 1946-1995 között 297 ezer zsidó vándorolt ki Izraelbe a szégyenletes lakosság-kivásárlás keretében. Az európai uniós csatlakozást követően, 2004. október 9-én Románia történelmében először megemlékeztek a holocaustról.

CHRISTUS MAXIMUS

Christus Maximus

r, f: Puzsér Róbert, Gödri Bulcsu, o: Timár Sándor, Gajzágó Bence, sz: Gödri Bulcsu, Parragh Szabolcs, Puzsér Róbert, Rátonyi András, Vigh Mihály

gy. n., é. n. (2008), videó, szí, 24 perc

Magányos? Boldogtalan? A megoldás: Christus Maximus! Az ára csak 30 ezüst. 3 az 1-ben: Atya, Fiú, Szentlélek Maximus! Megváltás és evilági boldogság! A jelszó: Mindent, de azonnal! Pénzvisszafizetési garancia, ha nem jutna a mennybe halála után! Fizessen egyszer, élvezzen örökké!

CIVIL JELENTÉS

Civil Report

l. Filmévkönyv 2008, 113. o.

„CSAK MÉG EGYSZER GYERE ELŐ...” – CSEH TAMÁS

„Come Out One Last Time...” – Tamás Cseh

Szerelmes földrajz *Geography in Love*

r, o: Dala István, szerk, rip: Hollós László, v: Bartos Bence, h: Faludi Sándor, gyv: Monostori Zsolt, p: Hollós László, z: Cseh Tamás, sz: Cseh Tamás, Hollós László, Balogh József, Buzetzy Győző, Obermajer István Geofilm, 2008, videó, szí, 32 perc

Cseh Tamás (1943) énekesként sokfelé megfordult, de a szíve Bakonybélhez húzza. Csaknem ötven éve kötődik a faluhoz, a tájhoz. Itt senki nem tűnne föl, ha Cseh ágyékkötőben jelenne meg a faluban, mert barátaival csaknem fél évszázada indiánjátékot játszanak a környékbeli erdőkben. Az évek során megismerte a vidék legendáit, lakóit. Házát is vett, teljes jogú polgára a falunak.

CSAPDÁBA ZÁRVA – KOSZOVSZKA MITROVICA

Entrapped – Kosovska Mitrovitsa

Mundi Romani

r: Komár István, szé: Daróczy Ágnes, Kurucz Marion, szerk: Bársony Kata, o: Cs. Nagy Sándor, Hevesi Nándor, Komár István, Nagy-Bozsoky József, v: Kohut Péter, h: Balogh Balázs, ifj. Perger István, gyv: Ordódy Judit, p: Daróczy Ágnes, km : Csík Csaba Krisztián, Csuha Lajos, Györffy Anna, Kapácsi Miklós, Kassai Ilona, Koffler Gizella, Menszátor Magdolna, Némedy Mária, Papucsek Vilmos, Sörös Miklós, Újaki Dénes, Varga Tamás, sz: Muharem Gashnjani, Skender Gushani, Avdula Mustafa, Dorit Nitzan, Bekim Syla

Duna Televízió, 2008, angol, szerb-horvát hang, hb, videó, szí, 25 perc

Kosovszka Mitrovicát kettéosztja a szerb-koszovói határ. A háború idején a koszovói oldalon élő romák nem menekültek el, a békekötés után feltételezett kollaborációjuk miatt az albánok elüldözték őket otthonaikból. A szerb oldalra menekültek, ott ideiglenes menekülttáborokban helyezték el őket, ahol nyolcadik éve élnek megfosztva mozgásszabadságuktól, emberi jogaiktól. Nem érzik biztonságban magukat, tartanak az atrocitásoktól. A WHO adatai szerint Európa egyik legveszélyesebb közegészségügyi katasztrófája sújtja őket: a terület, ahol élnek, ólommal szennyezett. Huszonnyolcan haltak meg az ólommérgezés következményei miatt. Helyzetük reménytelen, mert a nemzetközi figyelem elfordult tőlük, már segélyeket sem kapnak, nekik maguknak pedig nincsenek anyagi forrásaik.

CSEMPELEVÉL – CARTA AZULEJO

Tile Mail

r: Somogyvári Gergő, Feszt Judit, o: Somogyvári Gergő, v: Feszt Judit, h: Várhegyi Rudolf, gyv: Isabel Chaves, p: Durst György, mt: Teresa

Costa, Kamerda Károly, z: Dead Combo, Pedro V. Goncalves, sz: Nober Sanders, Johana Sanders

Színház- és Filmművészeti Egyetem, Dunaworkshop, Kép-Árnyék, Dia-metrus, 2008, videó, szí, portugál hang, mf, 23 perc

A filmet Nober Sanders küldi Ji-Paranában (Brazília) maradt hozzátartozóinak. A férfi kilenc éve él Lisszabonban. Filmrendező szeretett volna lenni, most csempéket fest. Nincs pénze hazautazni, elszakadt családjától, s nagyon bántja, hogy szerettei azt hihetik, nem törődik velük. Gyermeke anyjától elvált, de kislánya erősen köti Barcelonához.

CSILLOGÁS

Glitter

r: Fliegauf Benedek, szerk: Muhi Klára, Muhi András Pires, o: Lovasi Zoltán, v: Mógor Ágnes, h: Beke Tamás, mt: Czira Sára, Simon Ádám, Ferenczi Tímea, Gerencsér Anita, Horváth Szabó Ágnes, Molnár Gergely, Politzer Péter, Rózsa Éva, Szemenyei Bálint, z: Raptors' Kollektíva, gyv: Mester Linda, Mécs Mónika, Mesterházy Ernő, p: Muhi András, Tolmár Tamás, sz: Dobronay László, Gesztelyi Nagy Judit, Nádas Péter Inforg Stúdió, 2008, videó, szí, 60 perc

Három elbeszélés a halálközeli élményről. Nádas Péter író szívinfarktust szenvedett. Az újjáélesztés során a megszületését élte újra, utána nagyon lassan szokott vissza a mindennapi életbe. Az autóbalesetet szenvedett televíziós rendező-operatőr, Dobronay László azzal a tanulsággal tért vissza, hogy senkinek, még magának sem árt többé. Gesztelyi Nagy Judit zenetanár, fuvolaművész tizenkét évesen megélt halálközeli élménye olyan kaput nyitott meg számára, amelynek jelentőségét csak felnőttkorában élte meg, amelyet azóta mások számára is igyekszik elérhetővé tenni.

D-DÚR

D-Major

r: Vági Barbara, Talán Csaba, rip: Vági Barbara, o: Talán Csaba, mt: Horváth János, z: Beethoven, Haydn, gyv: Jancsó László, sz: Fáj György, Bagyinszky András, Baigál Istvánné, Bakos József, Bódis István gy. n., 2008, videó, szí, 33 perc

Az Arany Alkony Idősotthon lakói nem keseregnek, nem unatkoznak, elfoglalják magukat. Akácós út és Haydn, olimpia és dohányzás – kinek mi nyújt örömet egy-egy napra, mi az, ami átsegíti a következőig.

DIGITÁLIS VALÓSÁG A FILMBEN

Photorealistic Visual Effects for Film

r, szerk: Borbás Tamás, o: Babos Tamás, Scheibner Károly, v: Auch István, Jávorszky Péter, Gelencsér András, Széll Gábor, h: Bányai Gábor, z szerk: Herczeg László, an: Thernesz Vilmos, n: Tüske Ferenc, p: Détári Géza, sz: Báron György, Goda Krisztina, Gulyás Buda, Koltai Lajos, Orosz Katalin, Rák József, Roska Tamás, Szaladják István, Szirányi Tamás, Thernesz Vilmos, Vidnyánszky Zoltán

Art Vision Stúdió, é. n. (2007), videó, szí+ff, 52 perc

A film csal is, mert a szem megtévesztésére épül a működése, meg nem is, mert minden médium közül a film a legvalóságéhívebb. Hogyan észleljük a filmtrükköket, hogyan vetjük össze a tapasztalatainkkal? Az internet, a virtuális valóság korában is érvényesnek tekinthető, hogy mesevilág részeként könnyebben elfogadják a néző a képi effektusokat, mint a hétköznapi valóságot visszaadni kívánó alkotások esetében. Mit veszünk észre, hogyan észleljük, hogyan értelmezzük? Hogyan készülnek a trükkök? A kérdéseket magyar filmes példák sokasága segítségével szakemberek, operatőrök válaszolják meg.

DOLCE VITA

Dolce vita

Roma Magazin

r: Kovács János, mt: Ancsics Csaba, Balogh Mária, Boda János, Dömötör Csilla, Erdélyi Zsóka, Feriancz Andrea (v), Horváth Éva (rip), Knébi Konrád Antal, Nagy Evelin (gyv), Nagy István, Pacziga Mónika, Pásztor Krisztián, Pilisy Csenge, Pintér András, Vojtkó Zsolt, sz: Tara Bedard, Roberto Malini, Mohácsi Viktória

MTV Kisebbségi Műsorok Szerkesztősége, 2008, olasz, román, magyar hang, hb, videó, szí, 22 perc

Kelet- és Közép-Európában a roma lakosság tizede folyamatosan, fele gyakran éheznek. Elkülönült telepeiken nincs tiszta ivóvíz, a gyerekek sú-

lyosan alultápláltak. Diszkrimináció nélkül is kevés volna a munkavállalási esélyük képzetlenségük miatt. 2007-ben Románia EU-tag lett. A 22 milliós ország roma nemzetiségű állampolgárai – hivatalosan kevesebb, mint félmillióan, szakemberek szerint több, mint két és félmillióan vannak – számára megnyíltak a határok, a nyomor elől tömegesen menekültek a tagországokba. 2007 novemberében Rómában megöltek egy olasz asszonyt. A többnyire illegális roma táborok ellen megszapordtak az erőszakos cselekmények, szükségállapotot hirdettek. A hatóságok nyilvántartásba vették a táborok lakóit. Az események miatt több mint harmincezer roma menekült el Olaszországból.

DR. NÉMETH ANTAL SZÍNHÁZA

Dr. Antal Németh's Theatre

r, o, v, gyv, p: Sólyom András, rip: Kopper Judit, mt: Füle Péter, Gajdó Tamás (szé), sz: Koltai Tamás, Kopper Judit, Lengyel György
2. Média-Box, 2008, videó, szí, 50 perc

Németh Antal (1903-1968) 1935 és 1944 között állt a Nemzeti Színház élén. Annak ellenére, hogy a népbíróság igazolta, csak 1956-tól dolgozhatott ismét színházban. A mellőzés éveiben alkalmi munkákból élt, gyakran nyomorgott. Karrierje kettétörésében szerepet játszhatott Major Tamás szakmai féltékenysége is, aki 1945-től igazgatta a Nemzeti Színházat. 1956 után a légkör megenyhült körülötte, bár esztétikai meggyőződésének nem kedvezett a kor. Vidéki színházakban rendezhetett csak, 1964-ben pécsi rendezői állását is megszüntették. Nyugdíjazását követően haláláig a Széchényi Könyvtár Színháztörténeti Osztályán dolgozott.

ÉGI ÉLŐ IGAZSÁG – A SZENT KORONA MISZTÉRIUMA ÉS TANA

Living Heavenly Truth – Mystery and Doctrine of the Holy Crown

r, rip, montázs: Jelenczki István, o: Bártfai Péter, Csukás Sándor, Jelenczki István, Kőrösi András, v: Tombor Andrea, h: Várhegyi Rudolf, Komlódi Gábor, km: Benkő Dóra, p: Jelenczki István, Zseni Annamária, sz: V. Hunyadi László, Jelenczki István, Kocsis István, Molnár V. József, Tóth Zoltán József, Zétényi Zsolt
Angelus, 2007-2008, videó, szí+ff, 110 perc

A Szentkorona-tan hívei szerint a koronát spirituálisan a politikai nemzet tagjai (a nemzetiségek is), az ország földje, valamint az uralkodó személye alkotja. A Szent Korona a forrása a hatalomnak, amit az uralkodó és a nemzet együtt gyakorolnak. A földterület a Szent Koronáé, a birtokjog vér szerinti örökös híján visszazáll a Szent Koronára. A hívek szerint a trianoni békeszerződés a Szent Korona és részei közötti viszonyt külső erőszakkal szakította meg, de a misztikus kapcsolat érintetlen. Ennek értelmében a Szent Koronának továbbra is részét képezi mind a teljes földterület, mind az azon élők. A magyar Szentkorona-tan abban különbözik a környező népek korona-tanától, hogy az adott, egyszeri koronához kapcsolódik, amely hasonló tárggyal nem helyettesíthető. A Szentkorona-tannak a rendszerváltás óta megnövekedett a tábora, hívei egyesületet alapítottak, s a történelmi alkotmányon alapuló jogfolytonosság helyreállításáért küzdenek.

EGY EMBER TRAGÉDIÁJA

The Tragedy of a Man

r: Lugosi László, szé: Gajdó Tamás, Salamon István, Kurutz Márton, szerk, rip: Marton Éva, o: Gavajda Péter, v: Mógor Ági, h: Várhegyi Rudolf, z szerk: Kakó Gyula, gyv: Gulya Pál, p: Muhi András, n: Kézdy György, Marton Éva, sz: Bányay Geyza, Hubay Miklós, Séd Teréz, Székely György, Udvaros Béla

Inforg Stúdió, 2008, magyar, német hang, mf; videó, ff+szí, 50 perc

Németh Antal (1903-1968) nagyon fiatalon, 27 évesen jelentette meg élete egyik fő művét, a *Színészeti lexikont*, amely az egyetemes színház-történet enciklopédiája. 1929–31 között a szegedi színház rendezője volt, mellette tanított, majd 1935-ben a rádió drámai osztályának élére került. Néhány hónap múlva kinevezték a Nemzeti Színház igazgatójának, amelyet 1944-ig vezetett. Annak ellenére, hogy a népbíróság igazolta, csak 1956-tól dolgozhatott ismét színházban. A mellőzés éveiben nagyon nehezen élt, magánórákat adott, bábjáték-elmélettel és történettel foglalkozott. 1956–57-ben a kaposvári Csiky Gergely, 1957–1959 között a kecskeméti Katona József, 1959–1965 között a Pécsi Nemzeti Színházban rendezett. 1965-től, nyugdíjazásától az OSZK Színház-történeti Osztályán dolgozott. Rendezőként az orosz és német közösségi színházi törekvések eredményeit ötvözte a magyar színész-központú színjátszó hagyományokkal.

EGY KUTATÓ ÉLET – PESOVÁR ERNŐ TÁNCFOLKLORISTA KOREOGRÁFUS

A Life of Research – Dance Folklorist Choreographer Ernő Pesovár

r, szerk: dr. Kiss Gabriella, Galambos Tibor, o, v: Körtési Béla, p: Galambos Tibor, sz: Pesovár Ernő, Felföldi László, Galambos Tibor, Mihályi Gábor, Pálffy Gyula

A Magyar Táncművészetért Alapítvány, é. n. (2008), videó, szí+ff, 40 perc

Pesovár Ernő (1926-2008) táncfolklorista, koreográfus az ELTE bölcsészkarán néprajzot, magyar irodalmat és történelmet tanult. 1951-ben szerzett muzeológusi oklevelet, 1966-ban doktorált. 1952-58 között a Népművészeti Intézet néprajzi osztályán, 1959-70 között a Néprajzi Múzeum népzenei osztályán dolgozott. 1970-től a népzene kutató csoport, majd az MTA Zenetudományi Intézet néptánc osztályának munkatársa, 1983 és 1988 között vezetője volt. Táncfolklorisztikai munkássága szerteágazó: rendszerezéssel, formatannal, tánc történettel, az új táncstílusokkal, páros táncokkal foglalkozott, emellett kritikákat, nagyobb tanulmányokat is írt. Művészeti vezetője, koreográfusa volt a kőszegi Jurisics, a szombathelyi Ungaresca Táncegyütteseknek. 1992-ben Kosuth-díjjal tüntették ki.

EGY POLIHISZTOR A SZÁZADFORDULÓN – JÓSA ANDRÁS

A Polymath at the Turn of the Century – András Jósa

r, f, p: Linzenbold Attila, szé: dr. Istvánovits Eszter, dr. Jakó János, dr. Ratkó Lujza, o: Kéry Péter, Linzenbold Attila, v: Csordás László, h: Rubi Gergely, mt: Koppányi Gyula, n: Kondás Sándor, sz: dr. Németh Péter, Tóth Zoltán László

gy. n., 2008, videó, szí, 30 perc

Jósa András (1834-1918) a szabadságharc idején 14 évesen beállt nemzetőrnek. 1852-ben Bécsben érettségizett. Gazdálkodott, majd 1864-ben elvégezte a bécsi orvosegyetemet, 1865-ben sebészi szakképesítést szerzett. Nagykállóban Korányi Frigyes kórházát vette át, s fejlesztette tovább. Hamar felismerte, hogy a céljai eléréséhez szükséges anyagi fedezetet társadalmi szervezetek létrehozásával tudja előteremteni. 1868 végén megalapította a Szabolcs Megyei Régészeti Egyletet. Az eredményes, népszerű orvos folyamatosan képezte tovább magát. 1884-től megyei

tiszti főorvosként nagyon sokat tett az elmaradottság ellen, a közegészségügy fejlesztéséért. 1892-ben a kolera megfékezéséért Ferenc József-renddel tüntették ki. Hivatástudatát jellemzi, hogy hajlott kora dacára még az 1. világháború alatt is gyógyított.

EGYMÁS MELLETT

Side by Side

r: Szimler Bálint, dr: Szócs Petra, o: Tausz Gábor, v: Kis Anna, h: Bükki Bence, mt: Szeiler Péter, Reisz Gábor, Kapronczai Erika, gyv: Kastner Judit, Óvári Eszter, sz: Tóth Orsi, Czukor Balázs, Wéber Kata, Szabó Tamás, Czapkó Antal, Péter Juli, Reisz Gábor, Rév Marcell
Színház- és Filmművészeti Egyetem, 2008, videó, szí, 20 perc

Kata elküldi Tamást. Orsi a kapuban várja Tamást, kiabál vele. Balázs egy ájuldozó lányt támogat, amikor a rendőrök igazoltatják őket. Orsi megismerkedik Balázssal, összekerülnek, de aztán a lány utálatosan és agresszívan viselkedik a fiúval. Balázs otthagyja Orsit.

ELKÜLÖNÍTVE

Segregated

r: Kármán Irén, szé: Sztojka Katalin, Kárpáti József, o: Lovasi Zoltán, v: Eszlári Beáta, h: Pálinkás László, gyv: Fabók István, p: Kisfaludy András, Faragó József, sz: Váradi Gábor, Jakab Helga, Kormos Vilmos, dr. Paulikné dr. Törőcsik Edit, Virág József, valamint a Lakatos, a Mohácsi, a Pikács családok

Munkart, Dordony, é. n. (2008), videó, szí, 48 perc

Váradi Gábor miskolci roma kisebbségi vezető szerint a többségi társadalom számára is veszélyes szegregációt és a szegénység újratermelődését az oktatásban lehet csupán megakadályozni. Ha a gyerekek nem szereznek tudást, nem tudnak kitörni halmozottan hátrányos helyzetükből. A Miskolcon, Csörögön és Kerepesen készült interjúk azt tanúsítják, mennyire nem könnyű a bonyolult érdekviszonyok, az eltérő kommunikációs technikák, az elhallgatások és a gyanakvás miatt jó megoldásokat találni.

**ERDÉLYTŐL ERDÉLYIG AVAGY A VILÁG IS MEGNŐTT
VELÜNK – FENICHEL SÁMUEL, 1-2. RÉSZ**

*From Transylvania to Transylvania, or The World Has Grown with Us –
Sámuel Fenichel, Part 1-2*

r: Xantus Gábor, szé: dr. Hangay János, o: Xantus Áron, Xantus Gábor, v: Tárkányi János, mt: Nedeczky István, Kovács Ildikó, Kovács Judit, p: Garami Gábor, km: Sebesi Karen Attila, sz: Dvoráček Ágoston, dr. Hangay János, Paul Scrobota
Cinema-Film, é. n. (2008), videó, szí, 26+28 perc

A nagyenyedi kollégium növendéke, Fenichel Sámuel (1868-1893) 1891-ben érkezett Jáva szigetére. Innen Pápua Új-Guinea német fennhatóság alatt álló területére ment, ahol 27 évesen sárgalázban elhunyt. A Nagyenyedi Múzeum néprajzi raktárában található azok a tárgyak, amelyeket útról hazaküldött. Bogadjim-beli sírjának helyét dr. Balogh János azonosította 1971-ben. Dr. Hangay György 2008. márciusában a helyszínen felállított sírkövel örökítette meg Fenichel Sámuel emlékét.

ÉRINTÉSEK – HAJÓVAL A DUNA-DELTÁBAN

Touches – Along the Delta of the Danube by Boat

r, o: Dala István, szerk, f, p: Hollós László, v: Bartos Bence, mt: Vass György, gyv: Monostori Zsolt, n: Hollós László, Szórádi Erika
Geofilm, Duna Televízió, 2008, videó, szí, 26 perc

A hajóúton az alkotók Jan Garbarek zenéjét, Jókai Mór és Móra Ferenc szavait társítják a képekhez. A sok szépség láttán aggodalmuknak is hangot adnak: meddig marad ilyen idilli a Duna-Delta?

EURÓPAI ISKOLA

European School

r, f: Szakály István, szé: Pataki Gábor, o, v: Kiss Sándor, p: Fodor Gergely, mt: Balázs Ágnes, Bottlik Virág, Jakab Csaba, Herczeg László, Kálid Artúr, Kőszegi Ákos, Király Attila, Pálinkó Mária, Simonyi Balázs, Szabó Sípó Barnabás, Vallai Péter, n: Végvári Tamás
Budapest Film Produkciós Kft., 2006-2007, videó, szí+ff, 58 perc

Az Európai Iskola 1945. október 13-án alakult. Alapítói – Pán Imre, Mezei Árpád, Gegesi Kiss Pál, Kállai Ernő és Kassák Lajos – a modern

európai művészet új irányzataival való szinkronicitásra, nyitott képzőművészeti élet megteremtésére törekedtek. Kiállításokat rendeztek, elméleti füzeteket, folyóiratokat adtak ki, lélektani, filozófiai, irodalmi előadásokat szerveztek. 1946-tól az absztrakt művészet hívei Elvont Művészek Csoportja néven fokozatosan elkülönültek az Európai Iskolától. 1948 végétől a szocialista realizmus egyeduralkodóvá vált, a reakciónak, kispolgárinak bélyegzett többi irányzat képviselői pedig hosszú időre kiszorultak a művészeti életből.

EZ AZ ÉLET – KELETI ÉVA FOTÓMŰVÉSZ

This Is Life – Photographer Éva Keleti

r: Lugosi Lugo László, szerk, rip: Marton Éva, o: Dávid András, v: Mógor Ágnes, mt: Molnár Gergely, z szerk: Kakó Gyula, gyv: Gulya Pál, p: Muhi András

Inforg Stúdió, 2008, videó, szí, 28 perc

Keleti Éva (1931) fotóművész, fotóriporter Vadas Ernőt és Langer Klárát tekinti mestereinek. 1955 és 1976 között a Magyar Fotó és jogutódja, az MTI munkatársa, 1976-1989 között pedig az Új Tükör képszerkesztője és fotóriportere volt. Hatvanéves kora után nem fényképezett; 1991-1992 között fotóügynökségeknél – a HT Press-nél, a Gamma Képgyűjtemény-nél, 1993-tól pedig a Ferenczy Europress-nél – dolgozott képszerkesztőként. Leginkább tánc- és színházi fotói ismertek. Fotósként szemérmes, a finom megfigyelések művésze. Nyomorgó embereket, sokkoló képeket nem készített: ha úgy érezte, nem tud segíteni, inkább nem fényképezett.

„EZ NEM BETEGSÉG, ÁLLAPOT...” – FILM A CUKORBETEGSÉGRŐL

„This Is No Disease, But a Condition...” – Film About Diabetes

készítették: Elek Ottó (r, f), Fábíán Zoltán, Fülöp György (p), Heves László, Markovics Zoltán, ifj. Perger István (h), Varga Péter (o), szé, sz: dr. Baranyi Éva, Bánvölgyi Györgyné, dr. Békefi Dezső, dr. Halmos Tamás, dr. Nieszner Éva

Centrálfilm, é. n. (2008), videó, szí, 48 perc

A cukorbetegsége jellemző kórkép a hindu védákban, az egyiptomi papiruszokon is szerepel. A 19. század második felétől egyre növekvő szá-

mú esetet diagnosztizálnak. Az 1950-es évek eleje óta tudjuk, hogy nem egységes betegség. A film az 1-es (kisgyermekkorban kialakuló) és a 2-es (felnőttkorban kialakuló) diabetestípusokat, kezelésük módját mutatja be. Az orvostudomány fejlődésének, a szakemberek együttműködésének eredménye, hogy állandó ellenőrzés mellett jól karbantartható diabetes.

EZ TETSZIK NEKEM

I Like It

Együtt – Velünk élő kisebbségek *Minorities Living Among and With Us*

r: Pásztai Rita, szerk: Pádár Márta, o: Kele Andor, Nádasy László, v: Gáspár Zoltán, h: Romvári Endre, gyv: Nagy Evelin, z: Kingston Cruisers, sz: Rishko Román, Petrovszka Viktória, Turányi Mária, Glavetckaja Katerina, Kingston Cruisers

MTV Kisebbségi Műsorok Szerkesztősége, 2008, magyar, ukrán hang, mf, videó, szí, 26 perc

Rishko Román ukrán fiatalember 2000-ben költözött Budapestre. A magyarországi Ukrán Országos Önkormányzat irodavezetője, a Kingston Cruisers együttes trombitása. Barátnője, a jogász Viktória is ukrán, az Oktogonnál laknak. Szeretnek Magyarországon élni. Esküvőjüket Munkácson tartják.

FARAGÓMESTEREK

Masters of Carving

Homo Faber – A kézműves *Homo Faber – The Artisan*

r, f: Kis Klára, o: Bodrossy János, v: Kollányi Judit, h: Kapcsos Vince, mt: Benyó Éva, Maloványi Vera, Szilárd Katalin, Tankó Anna, gyv, p: Szederkényi Miklós, sz: Berze László, Imre Sándor, Lőrincz László, Lukács Sándor, Szima András

Dunatáj Alapítvány, 2008, videó, szí+ff, 30 perc

A székely társadalomban minden ember értett a fához, a farigcsáláshoz, de mesterré csak hosszú idő alatt, generációról generációra öröklődő tudással vált a fafaragó. A film végigköveti, hogyan készül az erdélyi falvakra jellemző mestermunka, a székelykapu.

**GALAMBOK – KECSKÉS MIKLÓS FESTŐMŰVÉSZ
EGYIK ARCA**

Doves – One of the Faces of the Painter Miklós Kecskés

készítette: Tóth Tamás, v: Tóth Tamás, Bredár Zsolt, sz: Kecskés Miklós, id. Kecskés Miklós, Varga Bernadett

2008, videó, szí, 46 perc

Kecskés Miklós (1960) 1984-ben végzett a szombathelyi Berzsenyi Dániel Tanárképző Főiskola rajz-matematika szakán. 1985-ben díszletfestő az Operaházban, 1990-től a szombathelyi Derkovits Művészeti Szabadiskola tanára. Ha a galambjai nincsenek biztonságban, festeni sem tud. Műtetre készül, a galambokra azalatt barátai vigyáznak.

GOGO & GEORGE

Gogo & George

r, v: Konecsny Emőke, o: Kocsis Tibor, Pallai András, h: Hajdú János, mt: Abonyi Attila, Bálint Gábor, Bosnyákovits Piroška, Nagyistók Ferenc, z: Charlie Chaplin, Bing Crosby, Fairuz, Al Jolson, Felix Mendelssohn-Bartholdy, Frank Sinatra, p: Kocsis Tibor, sz: Dőry-Kovács Ilona, Dőry Ádám, Dőry Ádámné, Jaap Scholten, Marék Veronika

Flóra Film International, Duna Televízió, 2008, magyar, angol hang, mf, videó, szí+ff, 39 perc

Dőry Ilona (1915-2007), Gogo a 2. világháború előtt a gazdagok gondtalan életét élte: sikeres „sportladyként” autót, motort vezetett, s eszébe sem jutott férjhez menni. A háború után a család elszegényedett. A magyar származású George S. Kovach (1904-1960) alezredest Budapest bombázására akarták bevetni, ő megtagadta a parancsot. A budapesti Amerikai Misszió vezetőjeként hazahozta a Szent Jobbot, segélyszállítmányokat gyűjtött, a pesti társasági élet kedvelt alakja lett. Gogóval 1947. márciusában ismerkedtek meg, decemberben házasodtak össze New Yorkban. Sokat utaztak, színes társasági életet éltek a világ különböző pontjain. George a szállodaiiparban futott be karriert s amellet az amerikai kormány Közél-Kelet-szakértőjeként jelentéseket küldött. Gogo harmadik özvegyiségét követően, 1996-ban tért haza Magyarországra. 90. születésnapját nagy partival ünnepelte, két év múlva hajléktalanokat látott vendégül. A film forgatása idején hunyt el.

GÖRÖG TRAGÉDIA

Greek Tragedy

r, f: Kacziba Péter, szé: prof. dr. Harsányi Iván, o, v: Maczelka Márk, h: Urbán Ernő, gyv: Tóth Anikó, n: dr. Velkovic Vilmos, sz: Maheridu Areti, dr. Fokasz Nikosz, Papadopulosz Filiposz, Thanászisz Zianosz, dr. Ziszi Kleoniki

gy. n., 2008, videó, szí+ff, 96 perc

A Szovjetunió és az USA vetélkedésének első fegyveres konfliktusa a görög polgárháború volt. A film a balkáni háborútól (1912-13) – amelynek következtében Görögország lakossága, területe megduplázódott – követi a görög eseményeket. Az etnikai, nyelvi, regionális sokféleség tovább bővült az 1. világháború után, amikor a kisázsiai területek elvesztése miatt az ötmillió országba másfél millióan menekültek. Az 1940-es évekig integrálódási folyamat zajlott. A 2. világháború alatt a megszálló német, olasz és bolgár seregek ellen kommunista és polgári partizánegységek harcoltak, amelyek nagyhatalmi támogatással egymással is küzdöttek a hatalomért. A függetlenségi és polgárháborúnak (1946-49) a becslések szerint 150 ezer áldozata volt, s mintegy 65 ezren emigráltak. Magyarországra 1948-tól körülbelül kétezer gyermek, illetve négyezer, többnyire súlyosan sebesült kommunista partizán érkezett. A legtöbben Beloianiszba, a számukra épített faluba költöztek.

GRÓF KARTÁRS – GRÓF SZÉCHENYI ZSIGMOND EMLÉKÉRE, 1-2. RÉSZ

Count as Colleague – In Memory of Count Zsigmond Széchenyi, Part 1-2

r, f: Dénes Gábor, o, v: Szabó Iván András, mt: Kiss Albert, dr. Pálos Gábor, Szabó Miklós, Szunyoghy András, z: Róth Péter, gyv: Kecse Nagy Ibolya, sz: Széchenyi Zsigmondné Hertelendy Margit

Dega Film Stúdió, Videó Master Stúdió, 2004-2008, videó, ff+szí, 54 perc

Széchenyi Zsigmond (1898-1967) vadász, író gyermekkorát Sárpentelén, illetve Ausztriában és Csehországban töltötte. 1916-1918 között csapat-
szolgálatot teljesített. Jogi tanulmányait félbehagyta, Németországban, Angliában nyelvtudását, zoológiai ismereteit gyarapította. 1924-1932 között gazdálkodott. 1927-től vadászott Egyiptomban, Líbiában, Szudánban. Kenyában, Tanganyikában és Ugandában. A 2. világháború alatt találat érte a házat, trófeagyűjteménye megsemmisült. 1951-ben

kitelepítették, könyveit bezúzták, nem utazhatott, sokáig állása sem volt. A Keszthelyi Helikon Könyvtár „állományon kívüli segédmunkatársa”-ként államosított könyvtárakat dolgozott föl, amellet szakkibliográfiát készített a vadászati irodalomról. Felesége biztatására ismét írni kezdett. 1960-ban és 1964-ben állami megbízásból Afrikába utazhatott. Özvegye az életmű szétzilálódásától tart, mert nem sikerült a híres vadász, író hagyatékát – az ötezer kötetből álló vadászati szakkönyvtárat, az utak dokumentumait, kézíratait – egyben tartania.

GYALOGLÁS GULÁGFÖLDÖN 1-6.

On Foot Through Gulag Land 1-6.

5. rész: Kazahsztán *Kazakhstan, Part 5*

készítette: Szalkai Zoltán, mt: Détári Géza (gyv), Jeszajan Zsasmen, Szabó Zsóka, Szombathy Dániel, Svetlana Szokolikova, v: Polgári Olga, Bakonyi György, Király Attila, Szuromi Tamás, Szombathy Dániel, Hausladen Ádám, h: Kertes Ferenc, Király Attila, Szombathy Dániel, Hausladen Ádám, sz: Szalkai Zoltán, Gennagyij Zemel, Roman Sztjepanovics Burda, Ivan Ivanovics Karpinszkij, Szak István
Art Vision Stúdió, 2007, magyar, orosz hang, mf, videó, szí, 56 perc

A rendező arra vállalkozott, hogy az egykori Szovjetunió területén járja azokat a területeket, ahol magyar foglyokkal végeztek rabszolgamunkát a 2. világháborút követően. A kazahsztáni táborokban a tornyiszentmiklósi Szak István visszaemlékezései nyomán kutat, akít 1948-ban, húszévesen hurcoltak a karagandai szénmedencébe, s Sztálin halála után, 1953-ban szabadult. Útitársa Gennagyij Zemel filmrendező, aki lett állampolgár, ám hazájának ezt a sokak által gyűlölt területet tartja: ő itt, Volkovszkij részlegben született 1952-ben. Gyermekkora színhelyén ma víztározó van, a fogolytemetők jelöletlenek, a táborok helyszíneit nehéz fölismerni – az emberek egyre kevésbé akarnak visszaemlékezni a szörnyűségekre.

6. rész: Karélia *Karelia, Part 6*

készítette: Szalkai Zoltán, mt: Détári Géza, Hausladen Ádám, Jurij Ivanov, Szabó Zsóka, Svetlana Szokolikova, Varga Mihály, sz: Szalkai Zoltán, Anatolij Gavrilov, Szergej Koltirin, Petrák Katalin, Gennagyij Szonyikov
Art Vision Stúdió, 2008, magyar, orosz hang, mf, videó, szí, 50 perc

A sorozat 6. részében a rendező az első nagy építkezést, a Fehér-tenger-Balti-tenger csatornát szerette volna végigjárni. Célul az első koncentrációs tábor – a cári rendszertől örökölt –, Szolovecki lefilmezését tűzte ki, ahol legalább száz magyar raboskodott. Szandarmohba gyalogolt, ahol a környékbeli erdőben ezernél több embert végeztek ki. Medvezsegorszokban fölkereste a Gulág-múzeumot, ahol eredeti munkaverseny-dokumentumok illusztrálják azt a Sztálin-mondást, hogy a Szovjetunió javító-nevelő munkája nem büntet, hanem jobbá tesz. Latuskában meglátogatta a temetőt, ahol a 2. világháborúban elhunyt magyarok emlékműve áll, eljutott Kem városába is, ám Szolovkira az időközben beköszöntött tél miatt már nem tudott áthajózni.

GYURIKA PÁRIZSBAN

Gyurika in Paris

r: Fehér Zsuzsa, o: Miklósvölgyi Csaba, v: Szilva István, h: Varga Norbert, an: Virányi Károly, sz: Orsós György
Prober-Consult, 2008, videó, szí, 25 perc

A Gyurika című filmből megismert Orsós György, a rajzolni kitűnően tudó, értelmi sérült férfi ezúttal Párizssal ismerkedik. Nyíltsága, kedvesége a francia fővárosban a nyelvismeretet is képes pótolni.

HAGYD A KÖVEKET...

Leave the Stones There

r: Zoltán János Péter, f: Arányi Vanda, Zoltán János Péter, dr, v: Arányi Vanda, Marinkás Gábor, o: Fejes György, Gaal Ivan, Greg Parish, h: Terecskei Tibor, z: Bornai Tibor, an: Rumbold László, p: Des Lee, n: Julie Szego, sz: Julie Szego, dr. Clara Coppel, Fekete Elvira, Tony Lupton, Sara Lupton, dr. Szegő György
Aloha Film, é. n. (2008), angol hang, mf, videó, szí, 47 perc

Julie Szego Melbourne legnagyobb napilapja, a *The Age* számára ír publicisztikákat. Saját stílusa megtalálásához két fordulópontra vezetett el: édesapja, dr. Szegő György pszichiáter emlékiratainak angolra fordítása, és a családjával Magyarországra tett utazás. Édesapját Auschwitzba hurcolták, édesanyja munkatáborba került a 2. világháborúban. Julie gyermekeinek édesapja ír katolikus. Julie megküzdött az identitásáért: karácsonykor menórát gyújtanak, de karácsonyfát is állítanak. Földrajzi

helytől függetlenül képes a „normális állapotra”, megszabadult attól a kínzó érzéstől, amit a cionizmus egyik alapítója, Herzl „folytonos kívülről-állás”-nak nevezett.

HANY ISTÓK LEGENDÁJA

The Legend of Istók Hany

r, f: Siklósi Szilveszter, dr: Szekér András, szé: Nagy László, o: Tóth-Szőllős András, v: Koncz Gabriella, h: Oláh Ottó, mt: Berki István, Potássy Zoltán, Szőke Szandra, Tóth Tímea, ifj. Tóth-Szőllős András, Tamás, z: Mericske Zoltán, p: Hábermann Jenő, sz: Kutchi Zoltán, Nagy László, Nagy Lászlóné és Földessy Margit tanodájának tagjai
Filmart, 2008, videó, szí, 40 perc

A hansági Bősárkány és Öntésmajor közötti tanösvényt végigjáró városi gyerekek számára a természet legalább annyi érdekességet rejt, mint a legenda szerint a vízből ott kifogott Hany Istók szomorú története.

HÁROM KENYÉR

Three Loaves of Bread

Roma Fórum

r: Kovács János, szerk: Joka Daróczi János, o: Dömötör Péter, v: Feriancz Andrea, Breitner Tamás, Zubor Olivér, Kiss Ágnes, gyv: Nagy Evelin, sz: a Gábor és a Gyerkő család
MTV, Kisebbségi Műsorok Szerkesztősége, roma, magyar hang, mf, videó, szí, 26 perc

Az erdélyi kosárfonó, szegény romák nehezen intézik hivatalos ügyeiket, mert nem tudnak románul, napi keresetük mindössze három kenyérre elég. A külföldön is dolgozó gábor, más néven kelderás cigányok hagyományos szakmaikkal – rézművesek, bádigosok, kovácsok – jobban keresnek, könnyebben élnek.

HÓHÉR, VIGYÁZZ! – A SIRALOMHÁZTÓL A PARLAMENTIG – – PORTRÉVÁZLAT WITTNER MÁRIÁRÓL

Hangman, Look Out! – From Death Cell to Parliament – Portrait Sketch of Mária Wittner

r, f: Siklósi Beatrix, Matúz Gábor, o: Gyöngy Péter, Kőszegi M. László, László Petra, Ocskay László, Schödl Dávid, Szabó Richárd, Vándor Atti-

la, mt: Csibi Margit, Fintor Gábor, grafika: Laboncz Edina, z: Waszlavik László, Bokor Tünde, Kárpátia együttes, Wittner Mária, Jenei Szilveszter, sz: Wittner Mária

Közép-európai Média Intézet, CreARTor, Mamifilm Produkció, 2008, videó, ff +szí, 87 perc

Wittner Mária (1937) gyors- és gépíróként dolgozott Szolnokon, Kunhegyesen. Fia születése után Budapestre költözött, ahol alkalmi munkákból élt. 1956. október 23-án részt vett a tüntetésen, a Rádió ostroma során csatlakozott a felkelőkhöz. Sebesülteket látott el, a Corvin közben a fegyveres harcokban is részt vett. November 4-én megsebesült, majd disszidált. Néhány hét után hazatért, segédmunkásként dolgozott. 1957-ben letartóztatták, 1958-ban halálra, 1959-ben másodfokon életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélték. 1970-es szabadulása után varrodában, később takarítónőként dolgozott. 1980-tól rokkantnyugdíjas. A rendszerváltás óta aktívan politizál. 2006-tól a Fidesz-frakció tagja, a Magyar Gárda védnöke és zászlóanyja.

HOLT PRÓFÉTA A HEGYEN – VÁLOGATÁS BABITS MIHÁLY ESZTERGOMI ELŐHEGYEN ÍRT VERSEIBŐL

*Dead Prophet on the Mount – Selection from Poems of Mihály Babits
Written on Előhegy in Esztergom*

r: Jelenczki István, o: Kőrösi András, v: Tombor Andrea, h: Várhegyi Rudolf, Belovári Tibor, mt: Heves László, Ivanovits László, Mozga Viktória, Tóth Franciska, z: Hortobágyi László, p: Jelenczki István, Zseni Annamária, sz: Simon Péter

Angelus, 2008, videó, szí+ff, 39 perc

Babits Mihály (1883-1941) és felesége 1924-ben az esztergomi Előhegyen nyaralót vásároltak, ahol a költő haláláig sokat időztek. A kornak szinte minden jeles művésze megfordult náluk. A film Babits napló-versei segítségével érzékelteti, hogyan telhetett egy napjuk, s bemutat néhányat a költő ismertebb alkotásai közül is.

HUN VOLT, HUN NEM VOLT

One Time Hun, Always Hun

r, szerk, rip, o, v: Szolnoki József, d: Katharina Roters, szé: dr. Alexi Miklós, Tok Mak Karaul, dr. Konrád Gyula, dr. Mátray Árpád, h: Ralf

Schipke, an: Pauline Flory, Szolnoki József, z: Bujdosó János, Szilágyi Dániel, Franziska Windisch, gyv: Tanja Bogó, Christof Groos, p: Durst György, Szolnoki József, sz: Leia Behrens, Holger Fischer, Novák Imre Josua, Katharina Roters, Dreyer Volker

Duna Műhely, Élményterápia, videó, ff+szí, magyar, német hang, mf, 51 perc

A hun hagyományokat Németországban is ápolják: utcanevek, legendák őrzik a hunok emlékét, az identitásképző rendezvények, ünnepek, rituálék pedig felelevenítik a hun szokásokat. 2005-ben a magyar Országgyűlés kimondta: hazánkban „saját nyelvvel, identitással, kultúrával, hagyományokkal, hun kisebbségi közösségi tudattal rendelkező népcsoport, nemzeti vagy etnikai kisebbség nem létezik”. A német hunok mozgalma inkább szerepjáték-jellegű, a finnugor rokonságot tagadó magyar hunoké azonban politikai színezetű: jobboldaliak, a Szent Korona-tan követőivel vállalnak eszmei közösséget.

I. M. KULCSOS BORHARAPÓ

In Memory of Kulcsos Wine Snack

r: Perczel Kristóf, Merza Gábor, szerk: Perczel Kristóf, o: Révész János, Molnár Gergely, Perczel Kristóf, Merza Ábel, v: Dudás Miklós, mt: Kvallá Gábor Balázs, gyv: Rudas Attila, p: Merza Gábor

Polifilm Műhely, 2008, videó, szí, 20 perc

A Markó és Falk Miksa utca sarkán található Borharapó nevű kocsmá bezárása előtti estén a törzsvendégek összegjönnek, koncerttel, anekdotázással búcsúznak kedvenc helyüktől. Úgy tapasztalják, a városban sorra zárnak be az olcsó kocsmák. Másnap egyikük – hungarikum: nehezen lecsavarható tetejű üvegből – pálinkát iszik a világban szétszóródott szesztestvérek egészségére a már bezárt kocsmá előtt.

IDEGENEK

Strangers

r, v: Galló Krisztina, o: Kovács Krisztián, mt: Urbán Zsófia, gyv: Mátay László, p: Móczán Péter, sz: Alexei Dimitrov, Mohácsi István, Schwamberg Irén, Skele-Kovács Viktória, Tatjana Zdanoka

EPS Produkciós Iroda, é. n. (2008), angol, magyar, lett, orosz hang, mf, videó, szí, 31 perc

A 2002-es népszámlálás adatai szerint Lettországbán háromszáz magyar él. Száznál többen lett állampolgárok, a többi hontalan. A balti államban a rendszerváltás után csupán a szovjet időszak, az 1940 előtti állampolgárok és leszármazottaik kaptak automatikusan állampolgárságot, az 1940-91 között betelepülteknek állampolgársági vizsgát kell tenniük. A magyaroknak nem a több mint 5 éves lettországi tartózkodással, hanem a lett történelemből és nyelvből teendő vizsgával van problémájuk. Nem szeretnék hűségesküt sem tenni egy olyan államnak, amelynek kultúrájával nem azonosulnak, s amelynek szokásai szerint a nevük is megváltozna. A döntően Kárpátaljáról Lettországba települt magyarok patthelyzetben vannak, mert nem felelnek meg a magyarországi állampolgársági követelményeknek sem. A törvény hatására a lett nacionalizmus megerősödött.

IGAZÁBÓL SZAMÁRSÁG

Don Donkey

r, o, z: Bolla Bertold, sz: Kreisz András, Kreisz Katalin, Schmidt Éva, Vakály Annamária, Várnai Dóra
3kiskacsa, 2008, videó, szí, 88 perc

A sikeres üzletembernek, Kreisz Andrásnak hetvenévesen is életeleme a munka: a Balatonlellétől 10 km-re található Visz községben csacsifarmot hozott létre. A farm is, az étterme is népszerű, ami nem csoda, hiszen Bandi „bácsi” nagy odaadással alakította ki, s lelkesen foglalkozik mindennel. Tizenkilenc szamaráról, kutyáiról mindent tud, a házának mézeskalács az ablaka, a csacsifarm hintója olyan, mint a télapóé, s Bandi a konyhaművészet terén is jeleskedik. Tisztázatlan okok miatt a farm leég. Bandit mélyen megrendíti a veszteség. Szerencsére az állatoknak nem esett bajuk. Kati, Németországban élő unokája érkezésekor Bandi és munkatársai javában dolgoznak a farm újjáépítésén.

IZLAND – A HASADÓ SZIGET

An Icelandic Saga

r, f: Török Zoltán, szerk, mt: Székely Anna, o: Török Zoltán, Jan Henriksson, Johan Sígfusson, v: Robert Nordh, Rostás Péter, h: Giret Gábor, gyv: Anna Dís Olafsdottir, p: Török Zoltán, Bo Landin, z: Silver Screen Music, n: Dolmány Attila
Azara Film, 2008, videó, szí, 52 perc

Izland az eurázsiai és az észak-amerikai kőzetlemezek közötti hasadékon feltört vulkáni magma megszilárdulásával keletkezett, felszínén láthatók a két lemez távolodásának jelei. 10%-át jég borítja. Belseje kopár, terméketlen. A 20 millió éves fiatal sziget egyszerre épül és pusztul, ami a tudományos kutatásnak is kedvez: az 1963-ban keletkezett Surtsey-szigeten az élővilág kialakulását figyelik. Mintegy ezer esztendeje a vikingek telepedtek meg területén. Tengeri állatvilága gazdag, sokan foglalkoznak halászáttal. Jellegzetes gleccserei, gejzírjei vulkanikus eredetének köszönhetőek. Szirtjein madarak költenek, jellegzetes állata a sarki róka, ám a védett pehelyréce értékes tollát csak szigorú szabályok szerint szabad gyűjteni. A „félíg szárazföld, félíg víz” hasadó sziget a tektonikus mozgások következtében végleg ketté fog szakadni.

JACK JACK

Jack Jack

r: Galler András „Indián”, szé, szerk: Köbli Norbert, o: Szőke János, v: Streba Zoltán, h: Tózsér Attila, Major Csaba, Gyulai Zsolt, gyv: Cservényi Tamás, p: Neményi Ádám, Poós András, Kaszás Géza, sz: Jack Jack: Mester Tamás, Ganxsta Zolee, Tóth Tibi, Papp Szabi, dr. Vízny Beáta

Next Station ProductionS, tv2, 2008, 35 mm, szí, 94 perc

Mester Tamás, Ganxsta Zolee, Tóth Tibi és Papp Szabi közös zenekart alakítanak. A film követi a próbafolyamatot – az őszinte légkör megteremtéséhez egy pszichiáter is hozzájárul – s bemutatja a közös koncerthez vezető, meglehetősen viszontagságos utat.

JAJSIKOLYBAN, LOBOGÁSBAN

Screams and Flames

r, p: Galambos Tibor, szé: dr. Kiss Gabriella, o: Körtési Béla, Lőrincz József, Mencseli Tibor, v: Körtési Béla, an: Dozvald János, h: Policza Imre, z. Rossa László, koreográfus: Galambos Tibor, km: Erkel Ferenc Néptáncgyűttes, Magyar Táncművészeti Főiskola növendékei, Hegedős Együttes

A Magyar Táncművészetért Alapítvány, é. n. (2008), videó, szí, 19 perc

Irodalmi (Illyés Gyula: *Egy mondat a zsarnokságról*, Sümegei György) és képzőművészeti (Bojár Sándor, Hajas Tibor, Lossonczy Tamás, Pauer

Gyula) alkotások, film- és életképek felhasználásával készült animációs táncfilm az 1956-os forradalom tiszteletére.

JEGYZETEK A BIOLÓGIAI FOGÁSZATRÓL

Notes on Biological Dentistry

r, f, o, p: Tóth Péter Pál, sz: dr. Csiszár Róbert, dr. Fóris Pál, dr. Kiss György, dr. Szabó Beáta, dr. Turi Gabriella
gy. n. (Manas), é. n. (2008), videó, szí, 52 perc

A nyugati orvoslás eszközeit a keleti gyógyítás elemeivel együttesen alkalmazva jött létre a holisztikus szemléletű biológiai fogászat. Művelői úgy gondolják: minden foghoz tartozik egy szerv, belső elválasztású mirigy, izület, érzés. A biológiai szemléletű fogorvos megvizsgálja az összefüggéseket, támogatja a szervezet önszabályozó mechanizmusait. A fogat a legkorszerűbb technikával látja el, melynek során minimalizálja a szervezetre gyakorolt káros behatásokat.

KAPOCS

The Intermediary

r, f, szerk, rip: Moharos Attila, szé: Závada Pál, o: Körtési Béla, v: Burus András, h: Rozgonyi Gábor, z: Református Egyházzene Szövetsége, sz: Lakatos Gabriella, dr. Bojki János, Kovács Dávid, L. Molnár István, dr. Szűcs Ferenc, dr. Ladányi Sándor
Centralfilm, 2008, videó, szí, 35 perc

Lakatos Gabriella édesapja zenész volt, ő tartotta el a tizenhárom tagú családot. Az érzékeny, vallásos kislány szeretett volna kitörni a cigánytelepi szoba-konyhából, Budapestre jött, ahol elvégezte a közgazdasági technikumot. Családja tanácsa ellenére „magyar”-hoz ment férjhez, a házassága nem sikerült, elváltak. Kisfia halála után fordult Istenhez. A református teológia elvégzése után a cigány missziót tartotta elsőrendű feladatának. Azt érzi, sem az egyház, sem a társadalom nem támogatja a roma vallási integrációt, ő jobb híján a lakásán végez missziós tevékenységet. Ötéves börtönlelkészi szolgálata megerősítette abban, hogy jó úton jár.

KAPUN KÍVÜL, KAPUN BELÜL

Gates from Beyond and from Within

r: Orbán Ágnes, szerk: Lengyel Gyula, o: Mertz Loránd, v: Őze Gábor,
sz: Kovács Lajos, Kubinyi Anna, Kovács Piroska, Mátyás Anna, Csiki
Ferenc

Pax Televízió, 2008, videó, szí, 61 perc

A kapu térelválasztó. A székely az udvart életnek nevezte, a kapuja az élet kapuja. Riportkörút Erdély falvaiban, a székelykapuk hazájában.

**KASSÁK LAJOS – A TILTOTT ÉS TŰRT MŰVÉSZ,
AVAGY „EGY EMBER ÉLETE” A 60-AS ÉVEKBEN**

*Lajos Kassák – The Banned and Tolerated Artist, or „The Life of a Man”
in the Nineteen-Sixties*

r, f, o: Matkócsik András, dr, rip: Siklósi Szilveszter, v: Sályi Zoltán,
p: Tóth-Szóllós András, z: Bartók, Vivaldi, n: Kiss László, sz: Bak Imre,
Fajó János, Fábíán László, Keserü Ilona, Mengyán András, Standeisky
Éva

Elefántfilm, 2008, videó, szí+ff, 56 perc

Kassák Lajos (1887-1967) író, képzőművész „szocialista ember”-ként határozta meg önmagát. Az életét alkotásként, az alkotást életként felfogó mester a magát szocialistának nevező diktatúra alatt íróként a „tűrt”, képzőművészként a „tiltott” kategóriába tartozott. A hatvanas évek elején a világ képzőművészetében egyre nagyobb hírnévnek, keresletnek örvendő Kassákot egy alkalom kivételével nem engedték ki saját kiállításaira. 1965-ös, irodalmi Kossuth-díját követően képzőművészeti alkotásaiból a Fialat Művészek Klubjában kiállítást rendeztek. A siker dacára a rendezőket megdorgálták, a klubot másfél évre bezárták. 1966-ban Kassák csak önköltségesen tudta bemutatni műveit a Fényes Adolf Teremben. Noha a költségeket a minisztérium utólag mégis átvállalta, az idős mester az esetet követően már nem nyerte vissza legendás élet- és küzdőkédvét.

KÉSEI HAZATÉRÉS

Belated Journey Home

r, szerk: Hegedűs Anita, rip: Onasoga Zsuzsa, Hegedűs Anita, o, h: Csernai Árpád, Nagy Anita, Vinaji Árpád, v: Csernai Árpád, Hegedűs Anita, Nagy Anita, p: Csernai Árpád, z: Tose Proeski, Hari Mata Hari, Dorde Balasevic, Status Quo, Israel Kamakawiwo, Beautiful World, km: Pleskonics András, sz: Arkula Dragisa, Becskei György, Edin Jasaragic, Veljko Odalovic, Vastag Róbert
Carpak Stúdió, 7határ Stúdió, magyar, szerb hang, fi, videó, szí, 60 perc

1991-ben a 18 éves, topolyai (akkor Jugoszlávia, ma Szerbia) Becskei Sándor is behívót kapott több százezer társával együtt. Szilasnál gránátáadás áldozata lett, a holtteste nem került elő. Szülei időközben meghaltak, ezért nagybátyja tekinti feladatának, hogy megadja neki a végítzestességet. Az Eltűnteket Felkutató Bizottság ezerháromszáz eltűnt személyt keres, Boszniában és Koszovóban is kutatnak. Becskei Sándor földi maradványait 2007. májusában helyezték örök nyugalomra.

KESKENY A BARÁZDA – A BIRTOKRENDEZÉS KÉNYSZERE RIMÓCON

Narrow Furrow – Unavoidable Redistribution of Property at Rimóc

r, p: Székely Orsolya, f, rip: dr. Hőna Eszter, Székely Orsolya, szé, szerk: dr. Hőna Eszter, o: Péter Klára, Sass Péter, Tóth Zsolt Marcell, v, an: Sass Péter, z: Cserepes Károly, n: Sztarenki Pál, sz: Bablena Ferenc, Beszkid Andor, dr. Gergely Sándor, dr. Hőna Eszter, Percze Vencel
Siménfalvi Székely, 2008, videó, szí, 54 perc

A Nógrád megyei Rimóc 1812 lakosából 22% roma, a munkanélküliség minden negyedik embert érint. A kilencvenes évek közepén gázvezeték építettek, mert arra lehetett támogatást igényelni. A gázár-robbanás miatt jelentősen megnöttek a gázzal fűtés költségei. A falu vezetése úgy próbálja ezt a két legégetőbb gondot megoldani, hogy az országban itt kapcsolnák össze először a szociális és az energiaprogramot. A műveletlenül hagyott földterületekre energianövényeket telepítenének, kazánt, vezetékrendszer építenének, s az így nyert energiából elégténék ki a falu közintézményeinek energiaszükségletét. Mindkét tevékenységre EU-támogatás igényelhető.

„KÉSZ VAN, AMI KÉSZÜL” – TÁRLATVEZETÉS FEHÉR LÁSZLÓVAL

„Ready in Progress” – Guided Visit Following László Fehér

r: Sipos András, o: Bucsek Tibor, Jernye János, v: Csákány Zsuzsa, h: Balogh Balázs, p: Garami Gábor, mt: Heves László, Ordódy Judit (p), Szederkényi Miklós (gyv), Szigeti Ágnes (z), sz: Fehér László, Heller Ágnes, Radnóti Sándor

Cinema-Film, 2008, videó, szí, 46 perc

Fehér László (1953) festészete látvány- és történetelvű: Ludwig Múzeumbeli (2007) retrospektív kiállításának tárlatvezetésekor a művész életrajzát is megismerhetjük. 1971–76 között végezte a Képzőművészeti Főiskolát, mesterei Szentiványi Lajos, majd Kokas Ignác voltak, nagy hatással volt rá Lakner László pop-artos művészete is. Világkarrierje 1990-ben, a Velencei Biennálét követően indult. Alkotásaira a látszat és a lényeg, az álom és a valóság ütköztetése jellemző. Módszere hiperrealisztikus, modellnek többnyire a fotográfiát tekinti.

KÉT HAZÁT SZERETÜNK...

Patriots of Two Countries

r: Mátis Lilla, o: Jankura Péter, Mohi Sándor, v: Koncz Gabriella, h: Sipos István, mt: Gergely Péter, Kürtös Előd, gyv: Solymosi Norbert, p: Vészi János, z: Kodály Zoltán, sz: Bedecs Zsigmondné, Szabó Rezső, Szabó Rezsőné, Baán Aladár, Soós Erzsébet

Fórum Film 2008, videó, szí+ff, 58 perc

Az 1938-ban Magyarországhoz visszacsatolt Felvidék a 2. világháborút követően ismét csehszlovák fennhatóság alá került. Az 1945. áprilisi Kassai Kormányprogram, és az azt megerősítő Benes-dekrétumok a magyarság 97%-ának állampolgárságát szüntette meg. A Galánta járásbeli Felsőszeli 3800 lakosából 1500 magyart deportáltak Csehországba, vagy hurcoltak el munkatáborokba és telepítettek át Magyarországra. A Magyarországra került 306 családot marhavagonokban a Dél-Dunántúlra szállították, és 33 községben szórták szét őket, a kitelepített svábok házaiba. Az áttelepítettek nemzedéke lassan kihalt, a leszármazottak továbbra is „hazajárnak” Szlovákiába.

KÉT RÉVÉSZ ÉS KÉT GONDNOK A TISZÁN

Two Ferryman and Two Wardens on the Tisza

r, o: Káldy László, sz: Barabás Dániel, Durczik Péter, Kis Molnár Imre, Petrik Sándor

Kocsma Televízió Kisbabet, é. n. (2008), videó, szí+ff, 28 perc

A Timár-Bodrogzug közti révénél 1981-ben, a Mindszent-Baks közti révénél 2008-ban forgatott két film négy férfi portréja. „A rendszerváltás kinek ezt hozta, kinek azt hozta.” A révészek élete nem változott számottevően, ám míg az egyik csónakgondnok kisemberek rozoga lélekvesztőire, addig a másik gazdag emberek yachtjaira vigyáz. Egyikük sem firtatja, kinek miből telik arra, amije van.

KI VAGY MI VOLTAM

Who or What I Used to Be

r: Iván Attila, o: ifj. Apczi Jenő, Iván Attila, sz: M. Károly és családja, Harmath Károly

Dunaversitas, 2007, videó, szí, 18 perc

A szerbiai M. Károly fia, Kari drogfüggő. A horgosi Tau Közösségben keres gyógyulást. Szerbiában a hivatalos adatok szerint százezer nyilvántartott kábítószerélvező van, a valós számuk ennél jóval nagyobb.

KI VISZI LEVELEM?... – LAPOK A MAGYAR POSTA TÖRTÉNETÉBŐL

Who Will Take My Letter?... – Pages from the History of the Hungarian Post

r, f: Moldoványi Judit, szé: Kovács Gergelyné, Egervári László, o, p: Lakatos Iván, mt: Buda János, Tóth Irén, Üveges Béla, km: Kútvolgyi Erzsébet, Bede Fazekas Szabolcs, Végvári Tamás

Krónika Alkotóközösség és Filmalapítvány, 2008, videó, szí, 35 perc

A film a hírnökök, futárok utódainak – a céhes, az udvari posták, a Habsburg-birodalom postahálózata – munkáját tárgyi emlékek segítségével mutatja be, s kitér a csomag- és személyszállítás fejlődésére is. Megismerteti a távíró, a telefon, a rádió és a televízió feltalálásának rövid történetét, s az 1980-as évek eseményeivel: a távbeszélő- és műsorszórási állomások megépülésével, a telefónia új korszakának kezdetével zárul.

KIS HALAK... NAGY HALAK

Small Fish... Big Fish

r: Gyarmathy Livia, f: Kai Salminen, Gyarmathy Livia, o: Reitmeyer Árpád, Vékás Péter, v: Eszlári Beáta, h: Tözsér Attila, gyv: Thuróczy Csilla, z: Darvas Ferenc, Peter Fallowell, Leoncavallo, Puccini, p: Böszörményi Zsuzsa, sz: Ács László, Szász János, Tóth Zsolt

BGB Film, é. n., videó, szí, 29 perc

Három horgásztörténet. János nyugdíja negyvenezer forint, rozszant biciklivel jár horgászni, apró halakat fog. Laci autóval jár a folyóhoz, a nagyobb zsákmányt eldugja a csomagtartójában, hogy kevesebbet kelljen fizetnie. A Névtelenek átalakított kisteherautóval közlekednek, ipari mennyiségben fogják a hatalmas halakat. Laci megússza az ellenőrzést. A Névtelenek hallal teli furgonját a közúti ellenőrzéskor továbbengedik. Jánost példásan megbüntetik a víz rendjének szigorú őrei.

KORHADÓ MÚLT, PORLADÓ JÖVŐ? – BÜKKÁBRÁNYI ŐSCIPRUSOK

*Decomposing Past, Mouldering Future? – The Ancient Cypresses
of Bükkábrány*

r: ifj. Kollányi Ágoston, szerk, f, szé: Babinszki Edit, o: Hajdu János, v: Tóth György, mt: Szlotta Judit, Vinkler András, gyv: Szabó Z. Miklós, p: Fényes András, Török Gábor, z szerk: Herczeg László, n: Szórádi Erika, sz: Duska József, Erdei Boglárka, Hably Lilla, Emma Hocker, Kázmér Miklós, Kordos László, Veres János

Titánia Master Pro, é. n. (2008), videó, szí, 25 perc

2007 nyarán a bükkábrányi lignitbányában világszenzációnak számító leletre: tizenhét ősciprusra bukkantak. Régészek, paleontológusok, őslénykutatók, bányamérnökök együttes munkájára, ötletességére volt szükség ahhoz, hogy a leletet beazonosítsák, majd konzerválják. A mocsárerdei fák az őket borító nedves homokrétegnek köszönhetően jó állapotban maradtak meg. A gyorsan száradó, porladó ősfák közül kettőt – műanyaggal végrehajtott gyorskonzerválás után – Ipolytarnócra, az ott felszínre került őssálat-lábnyomok, és a világ egyik legnagyobb megkövesedett fenyőféléje mellé szállítottak, hogy a nagyközönség is láthassa. A többi tömény cukoroldatba merítve konzerválják.

KUBAKUTYA

Cuba Dogs

r: Szigeti Csilla, o: Jancsó Nyika, v: Politzer Péter, h: Balázs Gábor,
z: Paquito D’Rivera, p: Major István, Muhi András
Filmteam, Inforg Stúdió, 2008, videó, szí, 11 perc

Zenés életképek a kubai kutyákról. Fidel-plakát, bicikli, étterem, vasúti sínek, üzletküszöb, gyerekek, felnőttek, szemét, széles út, pálmafa – és mindenütt fekvő, sovány, kopasz, kedvenc, kivert, csaholó, jókedvű, egy-szóval mindenféle kutyák.

LÁSZLÓ KÁROLY, A KONZERVATÍV FORRADALMÁR

Carl Laszlo, The Conservative Revolutionary

r: Gömör Tamás, szerk, rip: Gömör Béla, o, v: Gömör Tamás, z: Turbo, Stephen Bashaw, Gömör Tamás, sz: László Károly, Bartha Miklós
GMR Reklámügynökség, 2008, videó, szí, 40 perc

A Pécssett született László Károly (1923) orvosi tanulmányait 1944-ben Auschwitzba történt deportálása szakította félbe. 1945-ben a nagypolgári kisvárosba, Bázalbe költözött, ott folytatta tanulmányait, egy ideig Szondi Lipót tanítványa is volt. Sokoldalú művészeti aktivitása mellett Carl László műkereskedelemmel kezdett foglalkozni, műgyűjteményét is ekkor alapozta meg. Könyveket, folyóiratokat adott ki, a 20. század jelentős művészeivel – Burroughs, Cocteau, Christo, Ginsberg, Kassák, Ligeti, Mapplethorpe, Tamkó Sirató, Vasarely, Warhol – közeli viszonyt ápolt. Különleges tehetsége a dolgok, események, műtárgyak felfedezésében rejlik.

LEKEREKÍTÉS – II. KIADÁS

Rounding-Off – 2nd Edition

r, f, szerk: Dénes Ágnes, Keserue Zsolt, Polyák Levente, rip: Polyák Levente, Dénes Ágnes, o: Keserue Zsolt, h: Jerovetz György, an: Dénes Ágnes, mt: Szalai Bori, Kövécs Luca, z: Steve Reich, Krzysztof Komeda, n: Polyák Levente, Garami Gábor, Körösi Gábor, sz: Csider László
gy. n., 2006-2007, videó, szí, 25 perc

A magyarországi 4 millió 200 ezer lakásból körülbelül 820 ezer készült iparosított technológiával, amelyből 507 ezer a panellakás. A panel lakó-

telepeken élők elhitték, hogy rossz sorsuk összefügg lakótelepük karakterével; azt, hogy a tervezett (a beton, az emeletes, a gyári) rossz, az egyéni megoldás (a faragás, az alacsony, a mediterrán, a toszkán) jó. Az alkotók témakörökre bontva, panelben lakók véleményeinek ütköztetésével elemzik végig a kérdéskört. A tervezett város is organizmus, a panel is használójától nyeri el jó vagy rossz értelmét.

LÉLEKTÁNC VERSION 2.

Souldance Version 2

r: Iványi Marcell, koreográfus: Bozsik Yvette, o: Rév Marcell, v: Czeilik Mária, sz: Barkó Tamás, Bruckner Csaba, Fülöp Tímea, Gál Eszter, Gombai Szabolcs, Hasznos Dóra, Kálmán Ferenc, Krausz Alíz, Matatek Judit, Potoczki Gábor, Puskássy Márk, Samantha Kettle, Sárai Rita, Vati Tamás, Vágola Imre, Vislóczy Szabolcs
gy. n. (Kraatsfilm), é. n. (2008), videó, szí, 60 perc

Bozsik Yvette halmozottan sérült (Tánceánia Együttes), mozgássérült (Gördülő Táncsoport) és saját táncosaira koreografált előadásának felvétele.

LETŰNT VILÁG

Lost World

r: Nemes Gyula, o: Dobóczy Balázs, v: Martin Blazicek, mt: Győri Márk, Politzer Péter, Somogyvári Gergő, Szemenyei Bálint, Várhegyi Rudolf, z: Ludwig van Beethoven, Dunakeszi MÁV Zenekar, p: Nemes Gyula, Durst György, Vass Jenő, Sari Volanen
Absolut Film Studio, Duna Workshop, MyFilm, YLE Co-Productions, 2008, 35mm, szí, 20 perc

A 11. kerületi Kopaszi-gát két állapota. Fekete-fehér, archaizáló képsorokon a rendezetlen sufnik meghitt, szoros egymás mellettisége – aztán a bontás, építés, s a szép, új világ színesben: szellős terek, elegáns pavilokok, gyepszőnyeg, biztonsági őr, EU-zászló.

MAGASLESEN

Lookout

r: Nagy Anikó Mária, szerk: Gálfi Melinda, o: Kőrösi András, v: Bartos Bence, h: Wahl Frigyes, mt: Endrődy Szabolcs, Fekete G. Botond, Mánya

Virág, Naszada János, Patakfalvi Sándor, gyv: Illy Katalin, sz: Balogh Marianna, Bohus Anna Rebeka, Kapi Dániel, Madarassy Richárd, Papp János, Pecze Andrea, Treczka Tímea

gy. n. (Duna Televízió), é. n. (2008), videó, szí, 52 perc

Érettségi előtt álló és egyetemista fiatalok egymást filmezik: arról mesélnek, mit szeretnének, hol tartanak a felnőtté válás folyamatában. A mai fiatal felnőttek elképzelései 1984-ben és 1989-ben forgatott, hasonló tartalmú képsorokkal váltakoznak.

MAJD AZ IDŐ KIPÖRGETI – PORTRÉFILM ERDÉLYI ZSUZSANNA NÉPRAJZKUTATÓRÓL

*Time Will Unfold It – Portrait Film About Zsuzsanna Erdélyi,
Ethnographer*

Kutatói portrék

r, o: Tari János, rip: Kovács Emese, Lovász Irén, Tari János, v: Krámos Zsolt, km: Péntek Gábor, Szabó Gyula, Táskay Mihály, Táskay Gergely, z szerk: Mizsei Zoltán, z: Lovász Irén, sz: Erdélyi Zsuzsanna
Néprajzi Múzeum, 2008, videó, szí+ff, 60 perc

Erdélyi Zsuzsanna (1921), Erdélyi János (1814-1868) író, népdalgyűjtő unokája 1944-ben végzett magyar-olasz-filozófia szakon. 1953-64 között a Művelődésügyi Minisztérium Népzenei Gyűjtő Csoportja, 1964-71-ben a Néprajzi Múzeum Népzenei Osztálya, 1971-től 1986-ig az MTA Néprajzi Kutató Csoport munkatársa volt. Népzene-kutatása közben figyelt föl arra, hogy a szájhagyomány útján fennmaradt archaikus népi imádságok a biblikus és keresztény irodalmi hagyományok parafrázisai, de egyéb epikus, dramatikus emléknymokat is hordoznak. A kollektív memória informatív-dokumentatív szerepének tanulmányozása a szocialista rendszerben világnézeti vetületet kapott, még szakmai körökben is számos akadályba ütközött. 1980-ban Esztergomban Népi Vallásosság Gyűjteményt hozott létre. Munkásságát a rendszerváltás után Kossuth-díjjal (2001) ismerték el.

MASINA NÓTA

Song of the Machine

r, o: Kőszegi Tamás, sz: Trestyén Viktória, id. Trestyén László, ifj. Trestyén László, Németh István

Mediawave (Passport Control Pojekt), 2008, videó, szí, 10 perc

Vikit a nagyapja kilencévesen kezdte tanítani traktort vezetni. A kislány először félt, nem akarta megtanulni, azóta nem akarja abbahagyni.

MÁSIK BOLYGÓ

l. Another Planet, 76. o.

MÁTHÉ ERZSI PORTRÉ

Portrait of Erzszi Máthé

Kézjegy *Tags*

r, szerk: Tolán Anna, o: Horváth Adrienne, v: Marosi Krisztina, h: Belovári Tibor, Vass Zoltán, gyv: Aranyosi Éva, z szerk: Szigeti Ágnes, sz: Máthé Erzszi, Berek Kati, Bodnár Erika, Csernus Mariann, Máté Gábor, Nagy Ervin, Szirtes Ági

Duna Televízió, 2008, videó, szí+ff, 40 perc

Máthé Erzszi (1927) magányos, önálló gyerek volt, gátlásos, félnék színész vált belőle. 1945-48 között elvégezte a Rátkay Márton, Lázár Mária, Ascher Oszkár-fémjelezte Színészképzőt. 1949-ben a Vígszínházból Pécsre került. 1952-ben a budapesti Nemzeti Színházhoz hívták. 1982, alapítása óta tagja a Katona József Színháznak. Kossuth-, Jászai-díjas, a Nemzet Színésze. 2003-ban alapította meg a róla elnevezett díjat. Hatvan, színészi pályán eltöltött év után továbbra is szeretne dolgozni, mostanra már is nem szorong olyan nagyon.

MATUSKA

Matuska

r: Szász Csongor, o: Baróti Gábor, Szász Csongor, Máthé László, v: Szász Csongor, Hillebrand Péter, Baróti Dávid, h: Kiss Attila, Arató Péter, trükk: Hillebrand Péter, sz: Stanundzsity Stanko, Bozsik Péter, Dudás Károly, dr. Vékony László, Szedlár Rudolf, z: Paniks, Boris Kovac and The Ladaaba Orchestra, Mike Petton, Butthole Surfers, Hashki

Ken, Laibach, Navrang, M. Wojcicki and D. Stein, The Bamboo Flute, Esbjörn Svenson Trio

gy. n. (Untagged Corps), é. n. (2003-2008), videó, szí+ff, 78 perc

Matuska Szilveszterről (1892-1945?), az első magyar terroristáról szülőfalujában, Csantavéren egymásnak ellentmondó, meseszerű történetek élnek. Az 1931. szeptember 13-ra virradó éjjel végrehajtott, huszonnégy halálos áldozatot követelő vonatrobbantás végrehajtójáról kevés konkrétum ismert. Falujában kántortanítóskodott, kémiát tanított, de azt is beszélik, hogy később meggazdagodott, s bécsi háztulajdonos vált belőle. Mélyen vallásos széplélek, elmebeteg vagy összeesküvés áldozata? A csantavériek egy része azt is kétségbevonja, hogy ő robbantotta föl a munkásokat szállító személyvonatot. Életfogytiglanra ítélték, majd a háború zűrzavarában megszökött a váci börtönből, utoljára szülőfalujában látták.

„MÁTYÁS” KÚTJA, MÁD

„Mathias” Well, Mád

Forrás befoglalás – Gondolatok magyarországi források közelében, 2. sorozat *Incantation of the Spring – Reflections in the Neighborhood of Springs in Hungary, 2nd Series*

készítették: Sinkó László (n), Traub Gyula, dr. Mátyás Ernő, Pál Ilona, Szabó Zsolt, Rozsnyai Margit (f, n), Szabados Tamás (r, szerk, o)

Ius Iuris, 2008, videó, szí, 5 perc

A dr. Mátyás Ernő geológus kertjében található forrás dicsérete zenével, verssel.

„MÉG ODA NEM ÉR AZ IDŐ...”

„Until the Time Comes...”

r, o: Csubrilo Zoltán, mt: Atinay György, Katona Margit, Kulics Ágnes, Nagy Ágnes, sz: Bellér Pála Ilona

Dunaversitas Egyesület, 2008, videó, szí, 25 perc

A 78 éves Bellér Pála Ilona a Magyarkanizsa határában található, Szűnyogfalunak nevezett tanyán él, amit a sínbusz köt össze a várossal. A férje temetésére a hivatal tévedése miatt még kölcsön is kellett kérnie.

Dolgozik a ház körül, tojást árul a piacon, kukoricát ad el otthon, süt-főz. Békében várja, „még oda nem ér az idő.”

„MEGFORDÍT MÉG MINDENT A JÓ ISTEN!” – MAGYAR HONVÉDEK TÖRÖKORSZÁGI NAPJAI

„All Lost Is Not Forever” – Defenders of Hungary Harbored in Turkey

r, f szerk: Szabó Zsóka, v: Markovics Zoltán, o: Csomós István, Varga János, p: Durst György, sz: Cselényi László, Ismet Güral, Sükrü Kocatepe, Bayram Nazir, Szabó István

Duna Televízió, é. n. (2008), videó, szí, 23 perc

Az 1848-49-es forradalom és szabadságharc bukása után ezrek hagyták el Magyarországot. Kossuth Lajos és társai Törökországba menekültek. A török kormány az anatóliai Kütahyában helyezte el őket, házat, ellátást, védelmet kaptak. A két ország minden évben hivatalosan is megemlékezik a magyar forradalomról Isztambulban és Kütahyában.

MEGYÜNK A SEMMIBE

Heading for Nothing

r: Ragályi Elemér, dr: Vészits Andrea, o: Dobóczy Balázs, Ragályi Márton, v: Kiss Wanda, z: Balkay László, gyv: Monostori Zsolt, p: Szekeres Dénes

Tivoli Film, 2008, videó, szí, 25 perc

2007. december 23-án bocsátották el az OPNI (Országos Pszichiátriai és Neurológiai Intézet) utolsó harminc betegét. A film ápolók és ápoltak utolsó együtt töltött 48 órájának krónikája, a búcsút mutatja az intézménytől, egymástól verssel, zenével. Vallomásaik a reménytelenséget, a szorongást tükrözik, van, aki harmincnégy év után kényszerül elhagyni az intézményt.

MESSZI TÁVOL

Far Away

r: Vécsei Márton, o: Vécsei Márton, Szügyi Balázs, v: Faragó Dániel, h: Jávorka Ádám, Hammer Zsolt, z: Place Moscow, p: Muhi András, Durst György

Inforg Stúdió, Duna Műhely, 2008, videó, szí, 46 perc

A romániai kis faluban, Kányádon meg is állt az idő, meg nem is. A faluban az esküvő, a szüreti bál hagyományos keretek között zajlik, de az ifjúsági napokon ott fociznak már a lányok is, a szép menyasszony pedig másik életet szeretne, amelyben utazhatna, körülnézhetne.

„MEZÍTLÁB A HARMATOS FÜBEN”

„Barefoot in the Dewy Grass”

Együtt – Velünk élő kisebbségek *Minorities Living Among and With Us*

r, szerk: Antala Zsuzsanna, o: Fodor Dezső, Fodor Balázs, v: Csányi Katalin, Szelle Balázs, h: Nagy G. József, gyv: Csóti Zsombor, sz: Kovátsné Kosztra Ilona, Szincsek György, Szabados Anna, Szokolay Erzsébet, Szpisák Attila

MTV Kisebbségi Műsorok Szerkesztősége, 2008, szlovák, magyar nyelv, mf, videó, szí, 26 perc

A 88 éves Kovátsné Kosztra Ilona nyugdíjas tanár. 1998, férje halála óta a kecskeméti időskotthonban él. A kisselmeci (Csehszlovákia) szlovák családot az első világháború után toloncolták át Magyarországra. Ilona Budapesten végzett szlovák szakon, három lányt nevelt föl hivatásos katonára férjével. Kiskőrös díszpolgára, aki élete során sokat tett a szlovák hagyományok ápolásáért. Az aktív, életvidám idős asszony pálinkával kínálja a stábot, többnapos vendégségbe megy, ápolja a kapcsolatait.

MIT TUDJÁTOK TI, KI VAGYOK ÉN!

Who Are You To Know Who I Am!

r: Pálos György (p), szé: Szirmai Márton, Varga Sándor Márton, o: Pálos György, Békési Gábor, Csányi Tamás, Szirmai Márton, v: Juhász Kati, Pálos György, h: Végső Zoltán, mt: Czabán György, Győri Csilla (p), Anda Csoncsi Tamás, Horváth Szilvia, Nagy Ági, Ránki Dani, z: DJ Palotai, Márkos Berci

Közgáz Vizuális Brigád, Pyramus és Társa, 2008, videó, szí, 71 perc

Az 1990-ben alakult Belvárosi Tanoda Alapítványi Gimnáziumba azok járnak, akik különböző okok miatt a többi oktatási keretből kikoptak. Tanulóik jelentős része drogfüggő, számukra 1998-ban hozták létre a Megálló Csoportot, ami nyitott ház jelleggel funkcionál, mert a magány veszélyes a tisztulás labilis időszakában. A Megálló Csoport segítői egykori szenvedélybetegek, akik többnyire a komlói Leo Amici Alapítvány

bentlakásos terápiás közösségében „józanodtak ki”. A drogokkal való munka frusztrációját ők jobban viselik másoknál, mert tisztában vannak azzal, hogy a sokadik tiszta időszak után is vissza lehet esni. A kábítószeres a függésben profi, más utat kell találni hozzá: a segítő azt tudja megmutatni neki, milyen drog nélkül élni, hogyan lehet apró dolgoknak örülni.

MORELL MIHÁLY KÉPZŐMŰVÉSZ CÉLBA ÉRT

He Has Made It: Artist Mihály Morell

r, o: Kaszab Zsuzsa, f: György István, h: Ricsóy Béla, mt: Enzsöl Ilona, Vass Melinda, gyv: Kecse Ilona, p: Viktorin Kornél, z szerk: Szigeti Ágnes

Uránia Filmműhely, é. n. (2008), videó, szí, 55 perc

A vágóként sokszorosan elismert Morell Mihály (1911) képzőművészeti tevékenysége kevésbé ismert. 1931-39 között a Magyar Képzőművészeti Főiskolán Glatz Oszkár tanítványaként festészetet, majd Kisfaludi Strobl Zsigmondnál szobrászatot tanult. 1941-től dolgozott a filmszakmában. A Hunnia Filmgyárban olyan filmek vágója, mint a *Szindbád, A tizedes meg a többiek*. 1955-ben kapott műtermet, szabadidejében szobrászkodott. Föld Ottó megbízásából elkészítette filmes kollégái – Szóts István, Radványi Géza, Bán Frigyes, Keleti Márton, Szász Péter, Ranódy László, Hegyi Barnabás – portrészobrait. 1991, felesége halála óta a kevésbé anyagszerű festészet felé fordult, s pusztá kézzel festi analitikus, geometrizáló formanyelvű képeit.

MOTÍVUMKERESÉS JANCSÓ MIKLÓSSAL, BANOVICH TAMÁSSAL, GRUNWALSKY FERENCCEL ÉS MUCSI ZOLTÁNNAL

In Search of Motives with Miklós Jancsó, Tamás Banovich,

Ferenc Grunwalsky and Zoltán Mucsi

Kézjegy Tags

r: Sipos András, mt: Aranyosi Éva (gyv), Belovári Tibor (h), Bucsek Tibor (o), Keresztes Attila, Kovács Eszter, sz: Jancsó Miklós, Banovich Tamás, Grunwalsky Ferenc, Mucsi Zoltán
Duna Televízió, 2008, videó, szí+ff, 40 perc

Jancsó Miklós (1921) barátaival, állandó munkatársaival bejárja a Jancsó-filmek néhány helyszínét. A Kornyi-tóból szinte semmi nem maradt (*Még kér a nép, Allegro barbaro, Szörnyek évadjá*). Az inotai duzzasztó (*Így jöttem*) nem sokat változott. Az újabb filmek helyszínei közül a leégett Sportcsarnok romjai mára eltűntek. A Hősök tere angyalszobra kapcsán kiderült, hogy a Mesternek tériszonya van, a Niagara-vízesésnél pedig az, hogy mennyire kicsi a világ. Ezek a motívumok aztán bekerültek a filmekbe is, megvilágítva a jancsói, vagány szabadságfogalom értelmét: a szabadság az, amikor nem kell elfogadnod, amit rád erőltetnek.

MOZI/FILM

movie/film

r, f, p: Szalay Dorottya, o: Pamuki Krisztián, Szántó Roland, v: Szalay Dorottya, Szántó Roland, mt: Czibulya Nikol, sz: Bollók Csaba, Janisch Attila, Melis Tamás, Mészáros Péter, Muhi András, Pálfi György, Schubert Gusztáv, Tarnay László, Teszler Tamás, Vastag József
gy. n., 2008, videó, szí+ff, 17 perc

A cápa, Psycho, Amarcord – a filmmel foglalkozók számára igen különböző alkotások jelentették az első, vagy a meghatározó moziélményt. A filmben megszólalók azt a kérdést járják körül, van-e jövője a mozinak.

NAGYOLVASZTÓ – FEJEZETEK DUNAÚJVÁROS KULTURÁLIS ÉLETÉNEK ELSŐ 40 ÉVÉBŐL

*Blast-Furnace – Chapters from the First 40 Years of Cultural Life
in Dunaújváros*

r, v: Keserue Zsolt, szerk: Medvedt Yvette, rip: Keserue Zsolt, Zakál Edit, Zólyom Franciska, szé: Deák Nóra, Zakál Edit, o: Keserue Zsolt, Szilágyi Kornél, Szügyi Balázs, Zakál Edit h: Jerovetz György, z: Quimby, sz: Kiss Tibor, Klein András, Knódel Mária, ifj. Koffán Károly, Miskolczi Miklós, Pálfalvi János, Péterffy Attila, Rác Attila Ciceró, Rohonczy István, Sasvári Edit, Varga Líviusz, Várnai Gyula
Ikon Stúdió Egyesület, 2007-2008, videó, ff+szí, 53 perc

Az első öt éves terv legnagyobb ipari beruházásaként felépített Dunai Vasmű és a hozzá tartozó lakótelep alkotta a magját az „első szocialista város”-nak, ahová csapatostul jöttek a fiatal művészek, mert itt lakáshoz juthattak. A párt és a gyár vezetése ügyelt arra, hogy a „mintaváros” kul-

turális élete színvonalas legyen. A szinte ingyenes mozi premierfilmeket játszott, vendégjátéokra levezényelték a legnevesebb művészeket. Öntevékeny művészeti csoportok alakultak, bemutatószínháza, néptáncscsoportja híres és népszerű volt, képzőművész szabadiskolák működtek. A mesterséges városban könnyebb volt meghonosítani a modern kultúrát, mint az erősebb kulturális hagyományokkal bíró hagyományos kulturális központokban.

NAGYON SOKSZOR NEM ELÉG

Too Often It Is Not Enough

r, f: Kresalek Dávid, Németh Viktor, o: Jávor István, Teszár Zsolt, v: Kresalek Dávid, Németh Viktor, h: Kocsis Vilmos, an: Zsebényi Zoltán, mt: Balogh Zsolt, Fekete Zsuzsa, Mándli Iván, sz: Farkas Bernadett, Hevesi István, Joó Magdolna, Kancsár Sándor, Kis-Jakab Réka
Muster Tzapko Stúdió, é. n. (2008), videó, szí, 42 perc

Öt Szeged környéki ember – tanárnő, menedzser, hajléktalan, ingatlanügynök, mezőgazdasági szakember – egy napja. Túlélési technikák rövid távra.

NAPRAFORGÓK

Sunflowers

r: Zsigmond Dezső, szé: Szalai Györgyi, Buglya Sándor, Dárday István, o: Ágoston Gábor, v, szerk: Koncz Gabriella, h: Kapcsos Vince, Balogh Balázs, mt: Heves László, Ivanics László, Szilárd Katalin, Windisch László, z szerk: Szigeti Ágnes, gyv, p: Szederkényi Miklós, sz: Bőjte Marilyn, Soós Edit
Dunatáj Alapítvány, é. n. (2008), videó, szí, 30 perc

A „kreatív dokumentumfilm” műfaji megjelölés kislátékfilmet takar: a pletyka szerint Mari, az elszegényedett nemesi család leszármazottja a blokkházakat építő darustól kislányt szült, de az rossz volt hozzá, az aszszony elvált. Nagy szegénységben tengették az életüket, a lány, Marilyn a főiskolát sem tudta befejezni. Marilyn a film idejében már 43 esztendő, sosem volt dolga férfival, mert anyja magához kötötte. De meg nem is ért rá, hiszen mindketten éjjel-nappal festményeket másoltak, s azt árulták, hogy éhen ne haljanak. Az édesanya nagybeteg. Megél-e egyedül Marilyn?

„NEM ELÉG A JÓRA VÁGYNI...” I. RÉSZ

Life To Be Reestablished, Part 1

r, o: Czencz József, mt: Czencz Márton, Hunka Róbert, Czencz Dóra, Faragó Mária, Várnai Ferenc, p: Hunka Róbert Zoltán, sz: Balogh Kálmán, Fekete Pál, Freund Tamás, dr. Tihanyi István, Vermes István
Hunnia Records & Film Production, 2008, videó, szí, 55 perc

A romániai Vécse völgyében három községben: Magyarzsákodon, Székelyvéckén és Székelyszálláson falumentés folyik. Fölújítják a házakat, rendezvényeket szerveznek, mind több magyarországi vásárol ingatlant. A falvak elöregeedésének megállítása, a székely fiatalok visszacsábítása, munkahelyek teremtése a cél.

NEM LEHET NYUGTUNK

We Cannot Sit Back

r: Orbán Ágnes, szerk: Lengyel Gyula, o: Mertz Loránd, v: Sályi Zoltán, p: Nagy Attila János, sz: Halász Péter, Borzos János, Borzos Magdó, Kotyor Péter, Bába Kati
gy. n. (Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus), é. n. (2007), videó, szí, 55 perc

Halász Péter (1939), a Lakatos Demeter Csángó Kulturális Egyesület titkára, a Honismereti Szövetség elnöke 1966 óta kutatja a moldvai csángók műveltségét, politikai-társadalmi, kulturális helyzetét, sorsát. A róla készült portréfilmben is inkább a feladatokról, mint önmagáról vall az ügynek elkötelezett agrármérnök.

NEXUS – FILM A HÁLÓZATOKRÓL

Smart Nodes

készítették: Bottlik Virág, Adrian Courage, Fodor Gergely, Gallai Gergely, Kiss Sándor (v), Kósa László, Kőrösi Gábor, Mohai Márton, Orbán Nagy Zsuzsanna, Ozvári Álmos, Szántó Gábor, Szekeres Csaba (f, r, o), Várkonyi Sándor (o), Zalányi László (h), sz: Barabási Albert László, Bodó Balázs, Csermely Péter, Falus András, Jordán Ferenc, Kertész János, Pléh Csaba, Steven Strogatz, Szeptelszky Zsuzsa, Vedres Balázs, Vicsek Tamás, Marc Vidal

Budapest Film Produkció, 2008, angol hang, mf, videó, szí, 62 perc

A film a hálózatelmélet hasznosságát, használhatóságát mutatja be a tudományok – orvostudomány, informatika, kommunikáció, pszichológia, fizika – területén. A hálózatelmélet gyakorlati következményei mindennapjainkat is érintik: egyebek mellett a pletyka, vagy az internet működési elve is hálózatos.

**NINCS ASZTALOM, SEM SZÉKEM... CSIKÓSÉLET
A HORTOBÁGYON**

I Have No Table, No Chair... Cowboys' Life in the Hortobágy

r: Cséke Zsolt, rip: Gencsi Zoltán, o: Cséke Zsolt, Kéry Péter, Linzenbold Attila, v: Csordás László, gyv: Halák Miklós, n: Bagota Árpád, km: Varga József, sz: Ferge Sándor, Garai János, ifj. Garai János, Szabó Gábor
Kamera a hátizsákban, 2008, videó, szí+ff, 57 perc

Honfoglaló eleink ideje óta az állattartásra alkalmas Alföld a pásztorok birodalma. A csaknem ezer esztendő s hortobágyi pásztorélet egyes elemeiben még ma is, az 1945 előtti azonban csak az idősebbek emlékeiben létezik. A film az ő emlékeiket örökíti meg, utánajár, hogyan hagyományozódik tovább a régi pásztorvilág tárgyokban, elbeszélésekben, s megörökíti az évente megrendezett gulyásverseny eseményeit is.

NOMÁD PLÁZA – A HÁROM VÁNDOR

Nomad Market – The Three Wanderers

r: Szalay Péter, szerk: Juhász Zsolt, dr: dr. Hidas Ildikó, o: Dömötör Péter, Nagy Ernő, Szalay Péter, v: Szalay Péter, h: Kapcsos Vince, Perger István, ifj. Perger István, gyv: Solymosi Norbert, p: Vészi János, sz: Bán György, Frizolia Márton, Frizolia Mihály, Pfeifer Anna, Zalka Imre
 Fórum Film Alapítvány, 2008, videó, szí, 53 perc

A fényképész beleszeretett az állványos masina alkotta képekbe. A furulyást fölverték a konziba, de a futásra szavazott, a versenyzés után hangszerkészítő lett, a futást sem hagyta abba. A vidámparkot üzemeltető nagycsalád feje beleszületett a vándor életmódba. Ők hárman időnként találkoznak a különböző rendezvényeken.

NŐVÉREK VÁRÓLISTÁN

Nurses on Waiting List

r: Litauszki János, szerk, rip: Józsa Márta, o: Lovasi Zoltán, Markert Károly, Mohi Sándor, v: Szalai Károly, h: Faludi Sándor, Perger István, mt: Labáth Gábor, gyv: Kerekes Péter, p: Fényes András, Török Gábor, sz: Dékány Józsefné, Sallai B. Lászlóné, Szitka Péter, dr. Trencsényi Erzsébet, Varga Lajosné

Titania-Master Pro, 2007-2008, videó, szí, 52 perc

A kazincbarcikai kórház 300 millió forintos beszállítói tartozást halmozott föl, az önkormányzat az épületet 200 millió forintos hitelből újíttotta föl. A borsodi településen nagy a munkanélküliség, az önkormányzatnak nincsenek tartalékai, ezért a képviselők úgy döntöttek, a csőd elkerülése, illetve az egészségügyi szolgáltatás színvonalának fejlesztése érdekében a város privatizálja a kórházat. A város közéletét alaposan felbolygatta a 2007. novemberétől csaknem egy éven át tartó folyamat. Sokan – köztük a kórház igazgatója is – elleneztek a kórház magánkézbe adását, mert félték a bizonytalantól, tartottak a tendergyőztes Hospinvest radikális leépítési módszereitől. A film a kórház alkalmazásában álló nővérek szemszögéből kísérté végig azt a folyamatot, amelynek eredményeként a debreceni orvosi egyetem kezelésébe került a kórház.

ORSZÁGÚT

Highway

Együtt – Velünk élő kisebbségek *Minorities Living Among and With Us*

szerk: Agárdi Elektra, o: Dömötör Péter, László Viktor, Nádasy László, Nemescsói Tamás, Végh Zsolt, v: Kamaroudis Georgios, h: Nagygyörgy Andrásné, Nagy Péter, Romvári Endre, mt: Boda János, gyv: Nagy Evelin, sz: Kondosz Panajotisz, Raptis Ioannis, Rizojanisz Kosztasz, Vlahopoulos Zsizisz, Szinatka Glykeria

MTV Kisebbségi Műsorok Szerkesztősége, 2008, magyar, görög hang, mf, videó, szí+ff, 52 perc

A polgárháború miatt az 1940-es évek végén több hullámban érkeztek görög menekültek Magyarországra, közöttük sok árván maradt, vagy családjától elszakadt gyerek is. 1950-ben alapították, s építették föl rohamléptekben Fejér megyében Görögfalvát (1952-től Beloianisz). 1954-től megkezdődtek a visszatelepülések Görögországba, de többségüknek

– főleg a fiatalabbaknak – nem volt egyszerű a visszaút, mert új hazájukhoz, Magyarországhoz is kötődtek. Többségük itt maradt. Két kultúrán keresztül figyelik a világot, alkalmazkodtak a magyar környezethez, de ápolják a görög hagyományokat is. A rendszerváltást követően, 1996-ban ortodox templom épült a településen.

OSTROM ALATT

Besieged

r, v: Csillag Ádám, o: Kardos Sándor, h: Vámosi András
mt: Kulcsár Eszter, Nánási Levente, Kis András János, Miklós Péter, ifj. Stecz István, Thuróczy Csilla, p: Udvardy Anna, sz: A. Nagy Mária, Baló György, Bende Balázs, Géczy Lajos, Kereki Sándor, Kert Attila, Kozák Márton, Lukin Sándor, Nemes Tamás, Novodomszky Éva, Olajos Gergő, Peták István, Rudi Zoltán, dr. Sipos Pál
Meteor Film, 2008, videó, szí, 50+56 perc

2006. szeptember 17-én kiszivárgott Gyurcsány Ferenc miniszterelnök zárt körben elmondott őszi beszéde, amelyben a bevezetendő reformok mellett érvelt, s súlyos kritikával illette a szocialista pártot. Aznap is, másnap is több ezres tömeg verődött össze a Parlamentnél. A tüntetők egy része átvonult a Magyar Televízió székházához, tiltakozó petíciót akartak beolvastatni. A rosszul felszerelt, felkészületlen rendőrök nem tudták visszatartani a felbőszült tömeget, amely betört az MTV székházába. A bent rekedt televíziósoknak pártatlanul, hitelesen kellett tájékoztatniuk, nem akartak pánikot kelteni sem. A filmben ők elevenítik föl az ostrom lefolyását.

ÖNGÖRGETŐ – POGÁNY GÁBOR BENŐ PORTRÉJA, 1. RÉSZ

Self-Roller – Portrait of Gábor Benő Pogány, Part 1

r, f: Gulyás Gyula, o: Gulyás Gyula, Grei Tibor, o: Demeter István, Pogány Gábor Benő, v: Tóth Péter Pál, mt: Faragó Márta, Földi Istvánné, Váci Melinda, z: Verebes Ernő, p: Demeter István, sz: Pogány Gábor Benő
Tisza Mozi, é. n. (2008), videó, ff, 60 perc

Pogány Gábor Benő (1962) Szolnokon élő szobrász művészete realista, középpontjában az emberi alak áll. A Budapesti Képző- és Iparművészeti Szakközépiskolát 1981-ben végezte el ötvös szakon, ahol Tóth Béla tanítványa volt. 1982-87 között a Képzőművészeti Főiskola szobrász sza-

kára járt Somogyi Józsefhez. Művei többnyire bronzból, megrendelésre készülnek. Képzőművész szülei elsőgenerációs értelmiségiek voltak, gyermekkorában a nyarakat tanyasi nagyszüleinél töltötte. A szocializmusnak azt rója föl, hogy tönkretette a nagycsaládot: ő örül annak, hogy elődei közvetlenül adták át neki a tapasztalataikat.

**„...ÖREGANYÁM, NAGYVILÁG, JÓL MEGJEGYEZD
A NEVEMET!” – EMLÉKTÖREDÉKEK SZABÓ MAGDÁRÓL**
*„Hey Granny, Wide World, Just Keep my Name in Mind!” – Fragments
about Magda Szabó*

készítették: Siklósi Szilveszter (r, f), Tóth-Szöllős András (o), Koncz Gabriella (v), Oláh Ottó (h), Hábermann Livia, Gerencsér Gyula, Tóth Tímea, Tóth Ferenc, Erdei István, Mozga Viktória, Bombolya László, Sáfár Béla, z: Beethoven, Éry Balázs, p: Hábermann Jenő, Füredi Zoltán, Tasi Géza, sz: Barna Imre, Bánfalvy Ági, Bereményi Géza, Bölcseki Gusztáv, Egri Kati, Viviane Hamy, Janikovszky János, Kabdebó Lóránt, Kocsis Elemér, Kósa Lajos, Lator László, Lengyel György, Réz Pál, Szurmáiné Silkó Mária, Tasi Géza

Kis Hábi, MTV, 21st Century DreamQuest Films, 2005-2008, videó, szí+ff, magyar, francia hang, mf, 70 perc

Szabó Magda (1917-2007) négyévesen latinul beszélgetett apjával, ötévesen a debreceni református kollégiumban tanult, 1940-ben a debreceni egyetemen szerzett latin–magyar szakos diplomát. 1945-ig tanított, ekkor a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium munkatársa lett. Költői pályája elején az *Újhold* köréhez tartozott. 1949-ben elbocsátották, 1958-ig általános iskolai tanárként dolgozott. Az irodalmi sikert a *Freskó* és *Az őz* hozta meg számára. Számos önéletrajzi ihletésű elemet tartalmazó művet írt, megelevenítve a 20. század elejének Debrecenét. 1985 és 1990 között a Tiszántúli Református Egyházkerület első női főgondnoka lett. Rendkívül népszerű, sokszor kitüntetett író, egyike a legtöbb nyelvre lefordított magyar szerzőknek. Élete végéig hűséges maradt szülővárosa kálvinista hagyományához. Íróként is, emberként is jól ismerte a szabályokat, s „különleges karizmája volt, hogy kicsit szabálytalan legyen”.

ÖRMÉNY NYOMON – GYERGYÓSZENTMIKLÓS

Armenian Paths – Gyergyószentmiklós

r, o, v: Tokodi Gábor István, szerk, n: Huszár Diána, szé: Kovács Bálint, z: Deep-77, Éberl Szilárd, gyv, p: Koller István, sz: Baróti-László Sándor, Boslig Gyula, dr. Garda Dezső, Kulcsár László, Szász Zoltán
KK TV, 2008, videó, szí, 35 perc

A kereskedő örmények a 17. század első felében települtek le a Székelyföld egyik legnagyobb városában, Gyergyószentmiklóson. Jósággal, fával kereskedtek, iparos céheket alapítottak, a korszerű pénzforgalmat is ők honosították meg. A 17. század második felében áttértek a római katolikus hitre, de örmény liturgiájukat megtarthatták, püspöküket maguk választhatták. Az örmény iskola a 19. század közepén, a kiegyezés után szűnt meg. Ma örmény származású magyaroknak vallják magukat. Hagyományaik megőrzésére civil szervezetek létesülnek, hitéletüket is megújították.

ŐRÜLT SZERELEM EZ

A Mad Love That Is

r, o, p: Sós Ágnes, v: Thomas Ernst, Akar Péter, sz: Gajdos László, Gánicz László, Koleszár Ákos, Laczkó Mihály, Tokodi Bence, Veress Zoltán
DokuArt, 2008, videó, szí, 73 perc

Szokás Isten munkáját örülnék tartani: a szülői szeretethez, a szerelemhez hasonlóan az isteni szeretet képes csak a legreménytelenebb helyzetből is kihúzni a szenvedő embert. A film szereplői fiatal férfiak, papok, akiket az különböztet meg egymástól, hogy a görög katolikus felekezet-hez tartozóknak lehet, a római katolikusoknak pedig nem lehet családjuk. A Rómához 1646-ban csatlakozott görög katolikusok ugyanazokat a szentségeket adhatják, hasonló szolgálatot végeznek, s nekik is a római pápa a vezetőjük.

ŐSI HANGOK ÁZSIA SZÍVÉBŐL

Ancient Sounds from the Heart of Asia

r, szerk: Kanalas Éva, szé: dr. Somfai Kara Dávid, o: Lukács József, Kanalas Éva, v: Felföldi Zsolt, sz: Kanalas Éva, Mongus Kenin-Lopszan gy. n., 2008, videó, szí, 68 perc

Az 1996-ban Lukács József, 2005-ben Kanalas Éva által rögzített film Dél-Szibériába, az Altaj, Tuva, Hakaszia köztársaságokba, a Jenyiszej és az Ob forrásvidékére, Belső-Ázsiába kalauzolja a nézőt. Az énekesnő népdalt gyűjteni utazott a közép-ázsiai, ősi sámánisztikus szokásaikat még őrző népekhez. A torokénekesek, a sámánok érdekelték elsősorban, de a még élő egyéb szokásokat is megörökítette: esküvőt, jurtaállítást, birkavágást. Megszólaltatta a tuva sámánok elnökét, s énekkel ünnepelte a tavaszi napfordulót.

PANNON SIVATAG

Pannonian Desert

r, o, v, p: Mosonyi Szabolcs, szé: dr. Csóka György, dr. Czóbel Szilárd, f, mt: Bagladi Erika, z: Pierre Langer, Vincent Varco, Uniquetracks, n: Vass Gábor, sz: dr. Csóka György, dr. Szabóky Csaba, dr. Czóbel Szilárd
Mosonyi Szabolcs, 2008, videó, szí, 26 perc

Magyarország klímája nagy változás előtt áll: a négy évszakos éghajlat átalakulását a mind gyakoribb aszályok, árvizek, erdőtüzek mutatják. A zöldfelszín csökkenése, az élővizek kiszáradása őshonos növények pusztulását, új állat- és növényfajok meghonosodását eredményezi. A patkok kiszáradása, a hirtelen időjárásváltozások többek között a barna varangy és a foltos szalamandra szaporodását gátolják. Ha a fotoszintézis ellehetetlenül a szárazság miatt, kiszáradnak, könnyen lángra kapnak az erdők. A zöldfelszín csökkenésével tovább emelkedik a hőmérséklet, a növények nem tudnak lépést tartani a változással.

PÁPAI KÜLÖNKIADÁS – AZ '56-OS FORRADALOM ÉS SZABADSÁGHARC 50. ÉVFORDULÓJÁRA

Extra Edition Pápa – On the 50th Anniversary of the Revolution and War of Independence of 1956

r: Szakács Sára, dr: Fakan Balázs, o: Csukás Sándor, Mertz Loránd, v: Fodor Lili, Sebán Éva, h: Kapcsos Vince, Sipos István, mt: Heves László, Bicskei Éva, gyv: Szederkényi Miklós, p: dr. Buglya Sándor, km: Dörner György, sz: Bucsi Lajos, Gosztonyi András, Gulyás Anikó, Gulyás Csilla, Kövy Zsolt
Dunatáj Alapítvány, é. n. (2008), videó, ff, 62 perc

A Pápai Református Kollégium diákjai a forradalom 50. évfordulója alkalmából kiadvánnyal szeretnének tisztelegni Gulyás Lajos (1918-1957) emléke előtt. Fölkeresik a mártír lelkész leányait, ismerőseit. Lassan megismerik az életét: Gulyás Lajos a pápai teológia elvégzése után Balatonszepezden, majd Levélen teljesített szolgálatot. A Kisgazda Párt tagjaként 1947-ben országgyűlési képviselőnek választották, de tisztségét csak 1948. augusztusáig, a kommunista diktatúra kezdetéig tölthette be. 1956. október 26-án Mosonmagyaróváron békességre intette az embereket, megakadályozta a sortűz miatti bosszúállást. 1957. februárjában letartóztatták. A győri koncepciót követően végezték ki.

PÁRATLAN RITMUSOK – PORTRÉFILM

BORLAI GERGŐRŐL

Rhythms Odd and Peerless – Portrait Film About Gergő Borlai

r: Simonyi Balázs, o: Simonyi Balázs, Szirmai Márton, Szügyi Balázs, Tóth Barnabás, v: Batka Annamária, sz: Borlai Gergő, Babos Gyula, Borlai Kinga, Kaltenecker Zsolt, Lakatos Gábor, Lukács Péter, Mester Miklós, Nestor Iván, Papesch Péter, Presser Gábor, Solti János, Szanyi János, Szentmihályi Gábor, Tátrai Tibor
gy. n. (Snittegylet Filmműhely), 2003-2008, videó, szí, 58 perc

Borlai Gergő (1978) hároméves korában kezdett dobolni. Hangmester édesanyja és hangmérnök édesapja fölismerék tehetségét, hatévesen Nestor Iván tanítványa lett. Tizenkét éves kora óta a magyar zenei élet kiválóságaival játszik, dalokat ír, emellett önállóan megtanult zongorázni és basszusgitározni is. 1998-as *17*, 2004-es *Sausage*-albuma egyaránt kedvező fogadtatásban részesült. 2001-2008 között saját zenekarával, a trash-metal-pop-funk-jazz-rock-ot játszó *European Mantrával* játszott. A több díjjal elismert, kivételes manuális készséggel rendelkező dobost páratlan zenei affinitás, érzékeny, sokoldalú zenei tudás jellemzi.

PÁRHUZAMOS HALÁLRAJZOK 1-2. RÉSZ

Parallel Death Patterns, Part 1-2

r, o: Jeles András, rip: Scipiades Erzsébet, v: Borbély Viktor, Jeles András, mt: Sándor Pál (p), Duca Andrea (gyv), Tarr Erika, Sági Zsófi, Fixek Lászlóné, z: Melis László, n: Balogh János, Lévai Tímea, Takács Dániel, sz: Mészáros Ferenc, Jónás József, Poór Gábor, Poór Gáborné Hunnia, é. n. (2008), videó, szí, 76+57 perc

2006. október 15-én Olaszliszván Szögi Lajos 44 éves tanár két kisebbik lányával Olaszliszván áthaladva elsodort autójával egy cigány kislányt. A tanárt a könnyebben sérült kislány rokonai meglincselték. Mészáros Ferenc 12 éves fia, Zsolt leukémiás lett, 2006. júliusában a gyermek-klinikán elhunyt. A film a két történetet párhuzamba állítva, narrációs keretbe foglalva mutatja be.

PÁRTFOGÓK ÉS PÁRTFOGOLTAK

Patronage

r: Bicskei Éva, szé: dr. Urbán László, o: Halász Gábor, v: Kulcsár Artúr, h: Lugosi Gergő, Őze Gábor, mt: Bártfai Péter, Légrádi György Attila, Schrammel Zoltán, Szanda Márton, z: Lippényi Gábor, p: Móczán Péter, sz: dr. Albert Béla, Bálint Ede, dr. Hatvani Erzsébet, Kovács József, dr. Urbán László

EPS Produkciós Iroda, 2008, videó, szí, 52 perc

A pártfogó felügyelet célja, hogy az ügyészség vagy bíróság által meghatározott próbaidő alatt a bűnelkövető ellenőrzésével és támogatásával csökkentse a visszaesés veszélyét. Magyarországon a pártfogó felügyelet járulékos jellegű, más büntetéshez vagy intézkedéshez kapcsolódik. A filmben megszólaló pártfogók úgy érzik, a fiatalok számára túl erős a „könnyebb út”, az újabb törvényszegés csábítása, kevés a sikerélményük. Munkájuk során felőrlődne, ha nem gondoskodnának önmaguk lelki karbantartásáról is.

PORTRÉFILM SASS SYLVIA ÉNEKMŰVÉSZRŐL

Portrait Film About Sylvia Sass, Soprano

Kézjegy Tags

szerk: Morvai Noémi, o: Farkas Csaba, Tisztartó Szilárd, v: Balázs István, h: Fartaczk Zsolt, mt: Keresztes Attila, gyv: Aranyosi Éva, Tímár László, sz: Sass Sylvia, Nicole Cordesse, Patrick Delbac

Duna Televízió, 2008, videó, szí, 37 perc

Sass Sylvia (1951) operaénekesnő a Zeneakadémián Révhegyi Ferencné növendéke volt. Az Operaházban 1971-ben debütált, első sikereit Puccini, Verdi operáiban aratta. A hetvenes-nyolcvanas években nemzetközi karriert futott be, különleges hangja miatt második Maria Callasnak tekintették. Az 1980-as évek végén megbetegedett, visszavonult a szín-

padtól. 1996-2000 között a Zeneművészeti Főiskolán tanított, emellett nemzetközi zsűrik tagja volt, s előtérbe került festői, írói munkássága. A dél-franciaországi Pézenas-ban telepedett le, mesterkurzusokat tart, festészetének, költészetének él.

PRÓBAFILM – SZÉPEK EZEK MOST IS

Rehearsal Film – Beauty That Holds

r: El Eini Sonia, o: Szepesi Dávid, v: Kulcsár Arthur, h: Pálinkás László, Kalmár Sándor, mt: Lugosi Gergő, gyv: Fabók István, p: Móczán Péter, sz: Takátsné Földi Zsuzsanna, Takáts Albert, Méri Bálintné, Méri Bálint, Méri Eszter

EPS Produkciós Iroda, é. n. (2008), videó, szí, 52 perc

Eta és Zsuzsa hallássérültek. Táncolnak, szavalnak, vendégeskednek egymásnál. A békés hétköznapi képei az általuk idézett Pilinszky-soroktól kapnak többletjelentést: „Minden beszéd legmélyén csönd lakik. Isten minden beszédet felülmúló csöndje, az a legfőbb és kimondhatatlan beszéd, mely szavainkban örökösen megtestesülni kíván, hasonlóképpen ahhoz, ahogyan az Ige testet öltött közöttünk.”

PROMENADE – KIRÁLY ERNŐ PORTRÉFILM

Promenade – Portrait of Ernő Király

r, rip, o Hevesi Nándor, Szilágyi Kornél, v: Georgiev Deszimira, h: Barina Balázs, z, sz: Király Ernő
gy. n. (Álomvadász), é. n. (2008), videó, szí+ff, magyar, szerbhorvát hang, 50 perc

Király Ernő (1919-2007) szabadkai zeneszerző a zenének több ágát is művelte, játszott tánc-, filharmonikus és színházi zenekarban. 1953-ban került az újvidéki rádióhoz zenei szerkesztőnek. A bácskai népek zenéjének gyűjtése mellett érdekes kísérleteket folytatott a hangokkal, új zeneeszközöket fejlesztett ki (citrafon, tablofon).

PUSZTÁN EGY VÁNDOR

Wanderer of the Plain

r, v: Hack Júlia, o: Vass Gergő, sz: Gecse Balázs

Színház- és Filmművészeti Egyetem, 2008, videó, szí, 18 perc

Gecse Balázs tizennyolc éves kora óta vándorol télen, nyáron sajátkezüleg készített echós szekerekkel, amit Bűrök, a szürkemarha húz. Sok mindenhez kell értenie: lovat körmöl, patkol, szerszámot javít, bőrs munkákat végez, farag. Nincsenek nagy igényei, csupán ételre, legelőre, táborhelyre van szüksége. Amikor valahol megáll, megcsinálja a tábort, tüzet rak, s már otthon is érzi magát. Ha kerül olyan lány, aki hozzá hasonlóan szereti a nomád életmódot, esetleg társa is lesz. Számára az utazás a cél, s így minden pillanatban célt ér.

RENDEZŐK CÉRNASZÁLON

Film Directors Intertwined

készítették: Fazekas Eszter (szé), Jámbor Bronislava, Kovács Gyula (o), Mánfai Miklós (o), Pörös Géza (p), Rencsényi Tibor, Szabó Dániel, Szabó G. László (f, rip), Ujvári Judit (p), Wolf István, sz: Jiří Menzel, Szabó István, Szabó G. László, km: Blaskó Péter, sz: Jiří Menzel, Szabó István, Szabó G. László

Duna Televízió, JVP Média, 2008, cseh és magyar hang, videó, szí+ff, 50 perc

Jiří Menzel és Szabó István ugyanabban az évben, 1938-ban születtek, néhány nap különbséggel töltötték be hetvenedik életévüket. A Máriaassy-tanítvány Szabó és a Vavra-tanítvány Menzel meghatározó alakjai voltak a hatvanas évek kelet-európai új hullámjának, s mindketten napjainkig képesek megújulni. Követték egymás karrierjét, életútjuk számos ponton találkozott. A párhuzamos portréfilmben Menzel a prágai és a környéki, Szabó pedig a budapesti forgatási helyszínéket mutatja be.

ROKONOK + 10 ÉV

Family Reunion 10 Years Delayed

r: Lukács Csaba, szerk, v: Farkas Antal, o: Kiss Gábor, Szabó Mihály, Szikszai Olivér, Vásári Gábor, Zengliczky Zoltán, h: Jósza László, mt: Jósza László, Lukács Éva, Veres Árpád, Veress László, z: Csík Zenekar, p:

Szabó Mihály, sz: Lukács Csaba, Barabás Albert, Barabás Tibor, Szász Magdolna, Zombori Erzsébet

gy. n. (Orczy Kultúrkert Egyesület), 2008, videó, szí, 38 perc

A Budapesten élő Lukács Csaba újságíró rokonai Erdélyben élnek. Tíz éve az azóta elhunyt Zengliczky Zoltán operatőrrel filmet készítettek a család találkozájáról. Az otthoniak akkor megfogadták, minden évben megismétlik az összejevetelt, ám az ígéretet nem tudták betartani. Lukács útra kel: sorra látogatja a főként Parajdon, Székelyudvarhelyen élő rokonait. Kitarató igyekezettel sikerül megszerveznie a családtagok újabb találkozáját.

SANTOSTÓL SÁNTOSIG

From Santos to Sántos

r: Bencsik Róbert, o: Csincsi Zoltán, Lovasi Zoltán, Tóth Zsolt Marcell, v: Breitner Tamás, h: Blaskó György, Bányai Gábor, Nyíri Sándor, mt: Ott András, Szabó Szilárd, Windisch László, an: Sándor József, gyv: Gantner Viktória, p: Ordódy Judit, km: Essencia Brasileira Krea-TV, é. n. (2008), videó, szí, 52 perc

A Santos kikötővárosból származó Essencia Brasileira bossanova zenekar kis baranyai és somogyi falvakba (Gilvánfa, Besence, Mánfa, Versend, Alsószentmárton) látogatott. Együtt játszottak a helyi nem hivatásos zenészekkel, bandáztak, barátkoztak. A vidéki körút egyik célja az ötszáznyolcvan lakosú, az együttes szülővárosához hasonló nevű Sántos volt.

SE ABLAKA, SE AJTAJA...

No Window, No Door...

készítették: Enzsöl Ilona, György István (szerk), Jancsó Nyika (o), Mohi Sándor (o), Ricsóy Béla, Szalay Béla, Szathmáry Ilona (f), Tényi István (r, f), z: Dés László, p: Viktorin Kornél

ArtMentor Alapítvány Uránia Filmműhely, é. n. (2008), videó, szí, 45 perc

Több sikertelen rehabilitációs kísérlet után a IX. kerületi önkormányzat 2007-ben az Illatos úti lakótelep, a „Dzsumbuji” felszámolása mellett döntött. A további önkényes lakásfoglalásokat a hatóságok a kiürült lakások befalazásával akadályozták meg. A hetven éve épült telepen élők

többsége munkanélküli, vagy alkalmi munkákból tartja fenn magát. A legrégebben itt lakók, akik a második világháború óta élnek a „Dzsumbuj”-ban, kisnyugdíjasok. Sorsukban az a közös, hogy nincs hova menniük.

SÉTÁK BERGMAN KÖRÜL

Walks Around Bergman

r: Sopsits Árpád, f: Szurovcev Zsuzsa, Kiss Lilla, rip: Szurovcev Zsuzsa, Sopsits Árpád, o: Dobos Tamás, v: Batka Annamária, Hájos Zsolt, z: Julian Beeston, Kurt Hummel, Jorgos Psirakis, p: Sándor Pál, Szücs Miklós, sz: Jannike Ahlund, Bibi Andersson, Hervé Aubron, Arne Carlson, Katinka Faragó, Herskó János, Jancsó Miklós, Henrik Tideman, Bengt Vanselius, Göran Wassberg

Hunnia Filmstúdió, 2008, videó, szí+ff, magyar, angol, svéd hang, 54 perc

Ingmar Bergman (1918-2007) 1960-ban helyszínt keresve járt először Fårö szigetén. Élete során hosszú időszakokat töltött ott, nyolc filmjét forgatta a szigeten, ott is temették el. 2004 óta évente megszervezik a Bergman-hetet. A rendezvényt a hivatalos formáktól viszolygó Bergman lassan megkedvelte. A rendező egykori munkatársai a forgatások helyszínein, a fesztiválra újjáépített díszletek között elevenítik föl emlékeiket. Az elbeszélések a rendezőnek csaknem teljes munkásságát felölelik, hiszen Bergman csaknem változatlan csapattal dolgozott karrierje során.

SIMON – FELVONÁSOK EGY EMBER ÉLETÉBŐL

Simon – Acts from a Man's Life

r, o: Szabó Mihály, szerk: Bánki Viktória, v: Lenkey Richard, mt: Jóna László, n: Németh Kriszta, sz: Shimon Segali, Nedeczky Dániel

Orczy Kultúrkert Egyesület, 2008, videó, szí+ff, 48 perc

Shimon Segalit, azaz Székely Lászlót 11 évesen hurcolták el a csehországi Terezinben működő „mintatáborba”, ahol a cseh nyelven játszó színház tagja lett. 1947-ben települt le Izraelben. Előbb kibucban élt, később operettszínész, majd idegenvezető lett. Csaknem negyven évig nem beszélt magyarul. 1987-ben Budapestre látogatott, s „visszajött a magyarsága”. 2007-ben Pro Cultura Hungarica emléklappal ismerték el tevékenységét. Nem szokványos életútja tapasztalatai alapján nehézségeinek megoldására máig a humort tartja a legcélravezetőbbnek.

SIRÁLY-SZIGET

Gulls' Isle

r, o: Kiss Róbert, dr: Zalán Tibor, h, v: Schwarczenberger Ferenc, mt: Péntes Attila, gyv: Szalay Béla, p: Geró Péter, z: Binder Károly, n: Mácsai Pál, sz: dr. Csizmazia György, dr. Gósi Gábor, Máté Bence, Tajti László, dr. Téren József

ARC Produkció, 2006-2008, videó, szí, 26 perc

A Pusztaszeri Tájvédelmi Körzet területén, Csanytelek mellett 2000-ben mesterséges élőhelyet alakítottak ki a tájegység költöző madarai számára. A Csaj-tavon vörösgémek, kis- és nagyköcsagok, szürke gémek, bakcsók, selyemgémek, récefélék sokasága fészkel.

SOHA NE ADD FEL! 1-2. RÉSZ

Never Surrender! Part 1-2

r: B. Révész László, szerk: Kremsier Edit, f: B. Révész László, Kremsier Edit, szé: Borsi Árpád, o: Nádorfi Lajos, v: P. Kovács Gyula, mt: Gazdag Niké, gyv: Sarudi Gábor, p: Losonczy Gábor, n: Dunai Tamás, sz: Krémer Balázs, Nagy Géza, Szinyi Károly, Tillmann Zsolt, Pálinkás Zoltán

Hungáriafilm Produkció, 2008, videó, szí, 26+26 perc

A látássérült Tillmann Zsolt hátrányos helyzetűként is teljes életet él: a Vakok Intézetében dolgozik, rövidesen megszerzi második diplomáját. Nagyon sokan nem képesek egyedül boldogulni, számukra a különböző programok jelenthetnek kapaszkodót. A film beszámol a Dél-Alföldi Regionális Munkaügyi Központ (DARMK) kecskeméti irodájának 18 hónapos rehabilitációs programjáról (Csillagok), ellátogat a Dr. Török Béla Speciális Szakiskolába, ahol hallássérült gyerekeket nevelnek, s bemutatja az Ability Parkot, ahol egészséges emberek próbálhatják ki magukat – a hátrányos helyzetűek számára mindennapos – akadálypályákon.

SUICIDIUM – MIÉRT DOBTAD EL AZ ÉLETED?

Suicidium – Why Did You Throw Away Your Life?

r: Körtési Béla, Martinidesz László, szerk: Martinidesz László, szé: dr. Zonda Tamás: o, v: Körtési Béla, mt: Máriáss Mihály, p: M. Karácsonyi Violetta, Martinidesz László, sz: Jankovics Éva, Farkas Miklósné, Torma István, Scheidl Sándor

Fundamentum '93 Stúdió, é. n. (2008), videó, szí, 71 perc

Killinger Krisztián tűzoltó, fekvenyomó országos bajnok huszonöt éves korában öngyilkos lett. Édesanyja, Jankovics Éva *Öngyilkos lett a fiam* címmel írt könyve az első, amelyet magyar édesanya írt gyermeke öngyilkosságáról. A filmben Jankovics Éva eleveníti föl emlékeit üldözési mániás fiáról, valamint láthatjuk gyermeküket elvesztett szülőkkel, és egy depressziójából istenhite segítségével fölépült férfival készült interjúit is.

SZÁMKIVETETTEK

Fugitives

Roma Fórum

r: Kovács János, szerk: Joka Daróczy János, o: Kovács János, Joka Daróczy János, mt: Agárdi Elektra, Balogh Mária, Berkes Béla, Debreczeni Mihály, Estocák Milán, Feriancz Andrea, Gál Zoltán, Gáspár Zoltán, Hajtó Aurél, Horváth Éva, Kovács Béla, Kozma István, László Ilona, Leipold Péter, Nagy Evelin, Nagy István, Török Katalin, sz: Pavol Flaugnatti, Tibor Ico, Kristina Magdolenova, Etela Matova, Vladimir Tuleja
MTV, 2006, videó, szí, 26 perc

2004. februárjában Kelet- és Dél-Szlovákiában éhséglázadás tört ki a szlovák kormány megszorító intézkedései miatt. Két év alatt Kassán, a Lunik 9 roma lakótelepen, illetve Terebesen a helyzet még reménytelenebbé vált. Dél-Szlovákia az Európai Unió legelmaradottabb területe, ahol a romák egy főre jutó napi jövedelme nem éri el az 50 Ft-ot. A szlovák kormány 1 milliárd koronát fordított segélyprogramokra, amelyek rövid távúak, nem érik el céljukat: a legszegényebbek fölzárkóztatását. A romák körében a munkanélküliség csaknem 100%-os. A szülők nem dolgoznak, a gyerekek nem tanulnak, a szegénységspirál megállíthatatlan.

SZEMETESEK

Dustmen

készítette Domokos Mihály, sz: Lakatos Máttyás, Nagy György, Gyula gy. n. (Spirea Média), 2007, videó, szí, 13 perc

Lakatos Máttyás takarító vállalkozó napi 16-18 órát dolgozik a piacon két segédjével. Afféle mindenese: takarítanak, kukát mosnak, de ők szereplik a liftet is. Matyinak hivatalosan nincsenek beosztottai, nem jelenti be őket. Nagy kiadás volna a kesztyű, a bakancs, a köpeny, pedig ezek nélkül nem volna szabad munkát végezniük, már ÁNTSZ-büntetést is kaptak. Alkalmazottja, Gyuri szerződés nélkül is megbízik Matyiban, akit tizennyolc éve ismer.

SZERELMI VALLOMÁS

Confessions of Love

r: Schwechtje Mihály, o: Schwechtje Mihály, Nagy Bálint, Janisch Vera, Csepeli Eszter, h: Pótári József, mt: Csepeli Eszter, Janisch Vera, Nagy Bálint, Szőke Dániel, Balogh Zsolt, p: Bosnyák Miklós, Miklós Péter SZFE, Kamikaze Film, 2006-2008, videó, szí, 80 perc

Tizenéves fiúk és lányok vallanak arról, mit tapasztaltak a szerelmi életben. A fiúk „menőzve” káromkodnak, nagy a szájuk, a lányokra a konzervatívabb magatartás jellemző.

SZÉTLOPKODOTT ORSZÁG

Ransacked Country

r: Szobolits Béla, h: Kapcsos Vince, o: Surányi András, v: Sívó Júlia, h: Kapcsos Vince, p: Körmendi Annamária, sz: Grédics Szilárd, Pallagi László, Torjai Valter, dr. Vasy Géza, Veres Gábor Golden Conch 2008, videó, szí, 72 perc

A szombathelyi kétezzer éves temetőt vandálok sorozatosan feldúlják. Veres Gábor szobrászművész annak örül, hogy Tiszakeszről az ő bronzszobrát lopták el, mert a kollégája érzékenyebb idegrendszerű. Ózd környékén szervezeten, ipari méretekben folyik a falopás. Zsigmond Attila 1997-ben – amikor egyedül a Margitszigetről hét bronzszobrot vittek el – interpellált a parlamentben a színesfém-kereskedelem törvényi szabályozásának megváltoztatásáért. Az új törvény azóta sem született meg.

SZIGORÚAN TITKOS!*Top Secret***1. rész: A szanitéc** *Part 1: The Stretcher-Bearer*

r, f, o, n: ifj. Nádasy László, szé: Fazekas Eszter, dr. Kapronczay Károly, Varga János, v: Molnár András, h: Perger István, mt: Atinay György, Gaál Zsófia, Kovács Szilvia, Merza Ábel, Sinka András, p: Szita Miklós, z szerk: Sebők György, sz: Kohári Szabó Antal, dr. Kapronczay Károly Szita & Deák Film, 2006-2008, videó, szí+ff, magyar, német hang, mf, 54 perc

A temesvári Kohári Szabó Antalt (1920) 18 évesen hívták be katonának. Először leszerelték, később mégis a frontra került szanitécként. A visszavonuláskor amerikai hadifogságba került, ezért mint hazatért „Nyugatos”, nem igazolták, nem kapott állást. Amikor kihagyta önéletrajzából a hadifogságot, a váci posta végül alkalmazta. Nem sejtette, mekkora bajt zúdít a nyakába.

2. rész: Anti bácsi jelentései *Part 2: Uncle Tony Reports*

r, f, o: ifj. Nádasy László, szé: Rainer M. János, Papp István, Keresztes Csaba, Urbán Tamás, v: Ari Gábor, Molnár András, mt: Atinay György, Gaál Zsófia, Kovács Szilvia, Merza Ábel, p: Szita Miklós, z szerk: Sebők György, n: ifj. Nádasy László, Asbóth József, Oláh Orsolya, sz: Kohári Szabó Antal, Nádasy Lászlóné, Papp István, Rainer M. János Szita & Deák Film, 2006-2008, videó, szí+ff, magyar, német hang, mf, 57 perc

Kohári Szabó Antal (1920) 1950-ben a Postához került, az átképző tanfolyamot az Andrassy út 60-ban, az ÁVO központjában töltötte. Áttelevezését kérte az ijesztő helyről, s az épülő SZOT-székház telefonközpontjába került. Ekkor zsarolták meg, SZOT-funkcionáriusokat kellett lehallgatnia. Az 1956-os forradalmat követően 1960-ban jelentkezett újra az összekötője. 1965-ben a Chinoin Gyógyszergyárba került. Itt ismerkedett meg Nádasy Lászlónéval, akikhez ezermesterként hamar bejáratos lett. A kiskamasz ifj. Nádasy László rájött, hogy Anti bácsi lehallgatja édesapja, a filmrendező telefonbeszélgetéseit. A család és öközötté tisztázó beszélgetésre került sor, ami egyik oka volt annak, hogy Kohári Szabó elhagyta a szolgálatot. 1997-ben a felesége, nemsokára a fia is meghalt. Az idős férfi 87 évesen egyedül maradt, lelkipurdalása van, félelmek gyöttrik.

SZÜLETÉS NAPRA – LOSSONCZY TAMÁS

Birthday Beyond the Century – Tamás Lossonczy

r: Dombrowszky Linda, szerk: Rieder Gábor, Szeifert Judit, rip: Szeifert Judit, o: Lovasi Zoltán, v: Kulcsár Arthur, h: Lugosi Gergő, z: Jordi Savall, p: Móczán Péter, sz: Lossonczy Tamás

EPS Produkciós Iroda, 2008, videó, szí, 16 perc

A Lossonczy Tamás (1904) festőművész 104. születésnapja alkalmából készült interjúban Vaszary János egykori tanítványa az ötvenes évekhez való viszonyáról, a szocialista realizmus egyeduralmáról elevenít föl történeteket. A mártír miniszterelnök, Nagy Imre követőjeként úgy gondolja, az a társadalmi rendszer fog győzni, amelyik a legnagyobb szellemi szabadságot és a legnagyobb anyagi jólétet biztosítja minden ember számára.

TALÁLKOZÁS TELLER EDE PROFESSZORRAL, 1-2. RÉSZ

Encountering Professor Ede Teller, Part 1-2

r, o: M. Szabó Imre, v: Bagdi Sándor, sz: Teller Ede, Dr. Pellionisz András

gy. n. (2002), videó, szí, 57+54 perc

A Palo Alto-ban élő Teller Ede (1908-2003) atomfizikus a Műegyetem vegyész szakán tanult, életre szóló barátságot kötött Wigner Jenővel, Neumann Jánossal, Szilárd Leóval. Fizikából Heisenbergnél doktorált, Göttingenben Heisenberg, Einstein, Bohr társaságában folytatott kutatásokat. Hitler uralomra jutása után Dániába, majd az USA-ba emigrált. Az erős katonai védelem híveként 1941-ben Los Alamosban bekapcsolódott az amerikai atombomba előállításának munkálataiba. 1945 nyarán Japánra ledobták az első atombombát, 1952-ben pedig sikeresen kipróbálták a hidrogénbombát. A robbantás megosztotta az amerikai atomtudósokat. Kutatótársaival folytatták az újabb atomfegyverek kidolgozását. A hetvenes években szorgalmazta a fúziósenergia-kutatásokat, a nyolcvanas években pedig az ő kezdeményezésére kezdtek el a csillagháború néven ismert rakétaelhárító-rendszer kifejlesztését. A rendszerváltozás után többször járt Magyarországon. 1990-ben az MTA tiszteletbeli tagjává választotta.

TÁSKAMESÉK

Bag Stories

r, f: Sipos Pál, szerk: Csókás Marcell, Szitás Tamás, o: Kilián Attila, v: Sándorfi Tibor, Uchlaczki Lilian, z: Antonin Dvorák, Jam & Spoon, Felix Mendelssohn-Bartholdy, Glenn Morrison, W. A. Mozart, Paul Schwartz, Sigur Ros, Paul Van Dyk, p: Kolos Péter, Tóth Rita, sz: Valérie Delacorte, Judith Leiber, Janske Megens, Kethiwe Ngcobo, Noemi Schory

MTV, Film United, 2008, videó, szí, 53 perc

Tizenkét „fiatal, középkorú és örökifjú” nő nem ritkán öronikus történeteiből az világlik ki, hogy a nők, legyenek bár televíziós vezetők vagy üzletasszonyok, a világon mindenütt nagy gondossággal, az árának gyakran fittyet hányva vásárolnak „ridikült”. A világhírű amerikai táskatervező, Judith Leiber a numerus clausus miatt távozott Budapestről. Hidvéghy Vali – ma már Valérie Delacorte – színésznő a mai napig hallja, mi volna parancsoló édesanyja véleménye a táskáiról (is). A táska titka a hagyományos női tudás rejtelmeinek szimbóluma – a riportert elhunyt édesanyja táskájával kezdi, s kamaszlányának első táskájával zárja alkotását.

TISZTÍTÓTŰZ TETEJÉN ÁLLTUNK – TÓTH ILONA DRÁMÁJA

On Top of the Purgatory – The Drama of Ilona Tóth

Népek Krisztusa, Magyarország, 1956, V. rész *Christ of Nations, Hungary*

r, rip, an: Jelenczki István, o: Kőrösi András, Bándi Molnár László, Jelenczki István, Szender Gábor, v: Tombor Andrea, h: Belovári Tibor, Kardos József, Várhegyi Rudolf, mt: Heves László, Littmann Tamás, p: Jelenczki István, Zseni Annamária, n: Simon Péter, Tóth Zsóka, z: Hortobágyi László, Kovács Júlia, Lovász Irén, sz: dr. Iván László, dr. Jobbágyi Gábor, dr. Kahler Frigyes, Kiss Réka, dr. M. Kiss Sándor Angelus, 2006-2008, videó, szí+ff, 98 perc

Tóth Ilona (1932-1957) medika a forradalom leverése után röplapokat készített, betegeket ápolt, forradalmárokat bújtatott. Letartóztatták, a legsúlyosabb vád az volt ellene, hogy két társával, Gyöngyösi Miklóssal és Gönczi Ferencsel bestiális kegyetlenséggel kivégezték az ávósoknál vélt Kollár István rakodómunkást. A film koncepciójára perként értelmezi az ítélethezatalat, s rehabilitációnak tekinti a 2000-es semmisségi törvény értelmében történt ítéletmegszüntetését.

TÍZ ÉV MÚLVA 2: NŐI SORSOK

In 10 Years' Time, Part 2: Women's Fates

r: Sipos András, szé, rip: Leveleki Magdolna, o: Andor Tamás, v: Csákány Zsuzsa, mt: Balogh Balázs, Erdélyi Zsolt, Hollósi Ferenc, Janek Roland, Kovács Ildikó, Szigeti Ágnes, Tészári Zsolt, gyv: Nedeczky István, p: Garami Gábor, sz: Farkas Márta, Kovács Brigitta, Szabó Zsuzsa, Szabó Krisztina

Cinema-Film, 2008, videó, szí, 50 perc

A film annak jár utána, mi történt a Schiffer Pál: *Törésvonalak* (1998) és *A Videoton sztori* (1993) című filmjeiből megismert asszonyokkal, akiket a rendszerváltás idején elbocsátottak a Videontól. Farkas Márta a válása után egyedül nevelte a gyerekeit, az adóhivatal ügyfélszolgálatán dolgozik. A lányának sikerült lakást vennie, ő a fiával az édesapjánál él. Kovács Brigitta a vendéglátásban helyezkedett el. A válása után nagyon sokat dolgozott, hogy el tudja tartani a gyerekeit. A volt férje adóssága miatt el kellett adnia a házát. A lánya elköltözött, ő idegösszeomlást kapott. Külföldre szeretne menni dolgozni, itthon nagyon rosszul keres. Szabó Zsuzsa a Visteonnál dolgozik, nyolc éve csoportvezető. Munkatársaira súlyos betegsége idején is számíthatott. Lánya, Krisztina – aki sikeres rendezvényszervezővé képezte magát – szintén sokat segített neki.

TŰZORGONA

Fire Organ

r: Bereczki Csaba, o: Nemes Tibor, v: Lemhényi Réka, h: Renaud Michel, Várhegyi Rudolf, mt: Czigány Gergely, Kanyicska Violetta, Muránszky Gabriella, Varga Csaba, Gottmann István, Ari Gábor, gyv: Mester Gábor, p: Tolmár Tamás, sz: Michel Moglia, Claude Barthélémy, Lionel Martin, Manu Soubirant, Tran Quuang Hai

Dialóg Filmstúdió, Association Orgue-a-Feu, 2008, videó, szí, 64 perc

Michel Moglia tizenöt évig klasszikus zenét játszott, de a fuvalával nem volt mondanivalója. Tíz éve építette meg első „hangszerét”, a fémcsövekből álló tűzorgonát, amelyek közül a nagyobbakat lángszórával szólaltatja meg, a kisebbeknek mécses is elegendő. Szoborként is működő zeneeszköze különböző változataival járja a világot, zenésztársaival látványos koncerteket ad.

UTAZÁS A TÚLSÓ VILÁGBA SCHMIDT ÉVA NYOMÁN

Journey Beyond in Search of Éva Schmidt

Az önvaló, mint káprázat (Rövidített változat) *Reality as Illusion*
(*Abbreviated Version*)

r, f, p: Halmy György, szé: Kerezsi Ágnes, o: Bodnár Imre, Flanek László, Körtési Béla, Kurucz Sándor, Mohi Sándor, Szőke János, v: Körtési Béla, z: Kathy Horváth Lajos, sz: Schmidt Éva, Kerezsi Ágnes, dr. Pressing Lajos, Szathmári Botond, Tömöry Márta
Tarot, é. n. (2008), videó, szí, 60 perc

Schmidt Éva (1948-2002) néprajzkutató öngyilkosságot követett el a nyugat-sibériai Hanti-Manszijszkban. Ismerősei, barátai – pszichiáter, buddhista tanító, bábdramaturg, néprajzkutató – a maguk eltérő nézőpontjából osztják meg emlékeiket az asszonyról. Schmidt Éva gyerekkorától kezdve egy manysi katona, a Szombathely környékén a 2. világháborúban elesett Szalavári Tura reinkarnációjának tekintette magát, ez a meggyőződése befolyásolta pályaválasztását is. Az MTA Néprajzi Kutatóintézetének kiküldött munkatársaként több mint egy évtizedig dolgozott a belojarszkiji folklórarchívumban, s ott magáévá tette a hantik ősi, sámánisztikus hiedelemvilágát. Attól kezdve állandó harcban állt lelkében nyugati, racionális tudós-, és archaikus ember-lénye, s a harcban felőrlődött.

VÁGY VISSZAKÉZBŐL

Backhanded Desire

r, f: Vizi Mária, o: Szepesi Gábor, v: Szirti Anina, h: ifj. Perger István, Szigeti Ágnes, Solymosi Ákos, mt: Füredi Tamás, Gantner Viktória, Kemény Zsigmond, Netz Zsolt, Sárközi Zsolt, gyv: Ordódy Judit, z: Kistehén Táncczenekar, Illúzió, sz: Tóth Erzsébet, Karafiáth Orsolya, Balogh János, Karafiáth Metta, Kovács Patrícia
Viderent Film, 2008, videó, szí, 40 perc

A lírai, érzékeny film Tóth Erzsébet (1951) költő és Karafiáth Orsolya (1976) költő, fordító, publicista, énekesnő csak látszólag különböző kultúri világának egymás mellett láttatása, verseik bemutatása zenével, képekkel.

VÁNDOROK

Wanderers

készítette: Szalkai Zoltán, mt: Détári Géza, Ruttkay Miklián Eszter, Szabó Zsóka, Szofia Onyina, Szőke Dániel
Art Vision Stúdió, 2006, videó, szí, 50 perc

Egy pitlori hanti rénszarvaspásztor család téli szállására vándorol a Sarki-Uralban. A Jamal-félszigeten nyolcezer, a Hanti-Manysi Autonóm Körzetben huszonkétezer hanti él. Az oroszok pogánynak, bálványimádónak tartják a hantikát, pedig mára csaknem teljesen eloroszosodtak. Meséket, verseket már csak kevesen ismernek, újak nem születnek, a nyelvet is egyre kevesebben beszélik.

VETLÉNYI ZSOLT KÉPZŐMŰVÉSZ

Zsolt Vetlényi, Artist

r, szerk: Iványi Marcell, o: Lovasi Zoltán, v: Kelemen Péter, p: Móczán Péter, z: Zuboly, sz: Vetlényi Zsolt, Andrew Hefler, Rutkai Bori, Sulyok Miklós, Victora Zsolt, Wolcsánszky Fanni
EPS Produkciós Iroda, 2007, videó, szí, 26 perc

Vetlényi Zsolt, festőművész (1967) a Magyar Képzőművészeti Egyetem képgrafika szakán végzett 1991-ben. Fest, S8-as filmeket forgat, fotózik. Kiállításainak megnyitóját művészbarátai részvételével emlékezetes happeninggé varázsolja. A film elkalauzol a Boulevard & Brezsnyev Galéria kiállításmegnyitójára, s bemutatja a művész témáinak festői, filmes és performansz-feldolgozásait is.

VIA EÖTVÖS – ÚT A CSÚCSRA

Via Eötvös – Road to the Summit

r, f: Buda János, Berta Enikő, szé: dr. Baráth István, Plósz Katalin M. Georgia SSND, Kis Domokos Dániel, Sáfrány József, o: Buda János, Kovács Gábor, v: Berta Enikő, Buda János, mt: Berta Gábor, Buda Fanni, Lovas Hajnalka, Tóth Irén, p: Lakatos Iván, km: Csankó Zoltán, Futsek Soma, Szersén Gyula, sz: dr. Juhász Árpád
Krónika Alkotóközösség és Filmalapítvány, 2008, videó, szí, 46 perc

Eötvös Lorándot (1848-1919) édesapja, az író, politikus Eötvös József jogásznak szánta. A fiatalember elhivatottságát látva mégis támogatta

természettudományos karrierjében: Lóránd 1867-től Heidelbergben tanulhatott, ahol Bunsen, Helmholtz és Kirchhoff tanítványa volt. 1870-ben doktorált. A pesti egyetemen tanársegéd, majd 1871-től az elméleti fizikai tanszék tanára lett, 1874-től kísérleti fizikai előadásokat is tartott. 1878-tól a kísérleti fizika professzora, a Fizikai Intézet igazgatója. 1889-1905 között az MTA elnöke. 1894-ben csupán rövid ideig vallás- és közoktatásügyi miniszter, a sok elfoglaltság miatt lemondott, de tudományos tevékenységét az egyetemen haláláig folytatta.

VIHARSARKI LEGENDA – GRECSÓ KRISZTIÁN ÍRÓ PORTRÉJA

A Legend from the Wild East – Portrait of Writer Krisztián Grecsó

r, f: Vizi Mária, o: Szepesi Gábor, v: Hargittai László, h: ifj. Perger István, Vass Zoltán, gyv: Aranyosi Éva, sz: Grecsó Krisztián, Széles Tamás, Parti Nóra, Tőkés Nikoletta, Berkecz Margit, Csárdás Ferenc, Darkó Kinga, Fáth Johanna, Galanics Henriett, Sipos Julcsi, Tuboly Réka, Zahár Fanni

Duna Televízió, 2008, videó, szí, 40 perc

Grecsó Krisztián (1976) költő, író a békéscsabai Kőrösi Csoma Sándor Főiskola után elvégezte a József Attila Tudományegyetem magyar szakát is. 2001-től 2006-ig a *Bárka* szerkesztője. A *Nők Lapja* vezető szerkesztője, a Szépirok Társaságának alelnöke. Első sikerét a *Pletykaanyu* (2001) című novelláskötettel aratta. Nagy médiafigyelmet kapott, mert az írók sok modelljéül szolgáló szegváriak perrel fenyegetőztek. Grecsó maga is úgy érzi, a szülőhelyéről szóló tudását átadhatta volna finomabb materiasszövéssel is. *Isten hozott* (2005) című regénye 2007-ben németül is napvilágot látott. Új regénye, a *Tánciskola* 2008-ban jelent meg.

VIRÁGOK VIRÁGA

Flower of Flowers

Zöld múzsák csókja *Kiss of Green Muses*

r: Kormos Ildikó, Rák József, szé: Rakonczay József, Szollát György, Vársárhelyi Tamás, o: Rák József, v, an, h: Buda János, mt: Siklósi Nóra, Schwarzenberger Ferenc, Mitku István, gyv: Kecse Ibolya, p: Buglya Sándor n: Kútvölgyi Erzsébet, Szabó Sípos Barnabás
Dunatáj Alapítvány, é. n. (2008), videó, szí, 14 perc

Kultúrtörténeti kalandozás az ókori Róma rózsakultuszától – ahol több rózsa, mint gabona termett – a rózsabogár szokásainak bemutatásáig.

VISSZA A PARADICSOMBA

Back to Paradise

r, f: Szakály István, szé: Galavics Géza, o, v: Kiss Sándor, gyv: Kerekes Péter, z szerk: Herczeg László, p: Fényes András, Török Gábor
Titania Master Pro, 2007, videó, szí, 53 perc

A 18. század első felében a barokk kert elleni lázadásként alakult ki a tájkert, más néven angolkert. A kertépítők a „látható teremtés sűrített mását” kívánták létrehozni, dombokat, völgyeket, réteket, tavakat, vízeséseket is terveztek kompozícióikba. Az angolkert a felvilágosult abszolutista uralkodók révén egészen Svédorszáig, Oroszorszáig, de Amerikáig is eljutott. A filmben irodalmi idézetek kíséretében a következő helységek kertjei, kastélyai, illetve műromja láthatók: Alcsút, Betliar (Betlér, Szlovákia, Budapest – Margitsziget, Csákvár, Dég, Dénesfa, Eisenstadt (Kismarton, Ausztria), Füzérradvány, Gatscina (Oroszország), Hédervár, Martonvásár, Pavlovszk (Oroszország), Rambouillet (Franciaország), Tata.

VISSZATÉRÉS

Returned

r: Bencsik János, Antala Zsuzsanna, szerk, rip: Bencsik János, o: Joó Imre, Szél Zsolt, v: Csányi Katalin, gyv: Csóti Zsombor, mt: Berecz István, Dönczi Gábor, Kiss Katalin, Kiss Antal, Molnár Zsolt, Sibalin Flórián, Szabados Gabriella, Szandi János, Széll Zoltán, sz: Mária Chovancová, Zuzana Kovácsiková, Dorota Kucerová, dr. Margarita Paríková, dr. Anna Piláriková
MTV Kisebbségi Szerkesztőség, 2008, videó, szí+ff, 26 perc

1946 nyarán kb. 95 ezer magyarországi szlovák jelentkezett a lakosság-cserére. 1948 végéig szlovák történészek szerint 71-73 ezren, a magyar szakemberek szerint 60 ezren hagyták el a szlovák őseik által alapított magyarországi településeket. Az áttelepültek elszakadtak Magyarországon maradt rokonaiktól, de egymástól is, mert az egy faluból száрма-

zottakat különböző helységekbe költöztették. Többségük megszokta új hazáját, de – főleg az idősebbek – igazi otthonuknak életük végéig Magyarországot tekintették. A rendszerváltás után hagyományörző csoportok alakultak. A világháború után a Matica Slovenska felhívására nemcsak Magyarországról érkeztek szlovákok az óhazába: Bulgáriából 2000, Vajdaságból 3200-4000, Romániából 20 ezer ember települt át. Szülőhazájuk kultúrája, szokásai napjainkig összekötik őket.